

Smernice za praktično usposabljanje na Univerzi v Ljubljani

Vsebina

1.	Uvod	2
2.	Pravne osnove za izvedbo praktičnega usposabljanja	4
3.	Konceptualna izhodišča	6
4.	Razvoj kompetenc med praktičnim usposabljanjem	7
5.	Cilji praktičnega usposabljanja	8
5.1.	Cilji za področje tehnike in naravoslovja	8
5.2.	Cilji za področje družboslovja in humanistike	8
5.3.	Cilji praktičnega usposabljanja za regulirane poklice	8
6.	Možnosti praktičnega usposabljanja v mednarodnem okolju	10
7.	Vloga fakultete pri praktičnem usposabljanju	12
7.1.	Program praktičnega usposabljanja (učni načrt)	12
7.2.	Napotitev, spremljanje, nadzor in evidenca študentov pri praktičnem usposabljanju	12
7.3.	Podpora, pomoč in svetovanje študentom pri praktičnem usposabljanju	12
7.4.	Dokumenti, potrebni za izvedbo praktičnega usposabljanja	13
8.	Vloga in obveznosti študenta	16
9.	Mentorstvo v praktičnem usposabljanju	17
9.1.	Naloge koordinatorja / mentorja na fakulteti	17
9.2.	Naloge 'zunanjega' mentorja	18
10.	Primeri dobre prakse	19
10.1.	Praktično usposabljanje na fakulteti za upravo	19
10.2.	Sportfolio.Si – e-učnega skupnost na področju praktičnega pedagoškega usposabljanja študentov fakultete za šport	20
10.3.	Praktično usposabljanje kot del načrtovanja delovne kariere na ekonomski fakulteti	23
10.4.	Oblikovanje modela praktično-pedagoškega usposabljanja na pedagoški fakulteti v Ljubljani	25
11.	Literatura in viri	27
12.	Priloge	28
Priloga 1:	Dokumenti, potrebni za izvedbo praktičnega usposabljanja v tujini	30
Priloga 1.1.:	Prijava za Erasmus študijsko prakso	30
Priloga 1.2.:	Izjava o opravljanju študijske prakse	32
Priloga 1.3.:	Delovni plan in Obveza o zagotavljanju kakovosti	34
Priloga 2:	Primer učnega načrta	38
Priloga 3:	Primer informacije o praktičnem usposabljanju za študente v obliki zgibanke	42
Priloga 3.1.:	Informacije o praktičnem usposabljanju v obliki zgibanke	42
Priloga 4:	Dokumenti, potrebni za izvedbo praktičnega usposabljanja	44
Priloga 4.1.:	Izjava izvajalca praktičnega usposabljanja	44
Priloga 4.2.:	Prijava študenta/tke na praktično usposabljanje	46
Priloga 4.3.:	Pogodba o praktičnem usposabljanju	48
Priloga 4.4.:	Poročilo o opravljenem praktičnem usposabljanju	52
Priloga 4.5.:	Potrdilo o opravljenem praktičnem usposabljanju	54
Priloga 4.6.:	Anketni vprašalnik	56
Priloga 5:	Program seminarja za izobraževanje mentorjev	60
Priloga 5.1.:	Program seminarja za izobraževanje mentorjev, prijavnica na uvodni seminar ter potrdilo o opravljenem seminarju	60
Priloga 5.2.a:	Prijavnica za uvodni seminar za mentorje (Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani)	64
Priloga 5.2.a:	Prijavnica za uvodni seminar za mentorje (Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani)	68
Priloga 5.3.a:	Vzorec potrdila o opravljenem uvodnem seminarju za mentorje, ki ga izda Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani	72
Priloga 5.3.b:	Vzorec potrdila o opravljenem uvodnem seminarju za mentorje, ki ga izda Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani	74

CIP – Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

378.4(497.4)Ljubljana)

UNIVERZA (Ljubljana)

Smernice za praktično usposabljanje na Univerzi v Ljubljani / [avtorji Julijana Kristl ... [et al.] ; urednici Julijana Kristl, Eva Repe]. - V Ljubljani : Univerza, 2007

ISBN 978-961-6410-15-1

1. Gl. stv. nasl. 2. Kristl, Julijana
235033856

1 Uvod

V procesu bolonjske prenove študijskih programov zavzema praktično usposabljanje pomemben del pridobivanja in razvijanja specifičnih strokovnih kompetenc, ki so usmerjene predvsem na večjo zaposljivost diplomantov. Trg dela se bistveno hitreje spreminja in dobiva nove dimenzije. Zato so diplomanti po končanem študiju soočeni z veliko izzivi v drugačnem okolju, kot je univerzitetno: teče z drugačno dinamiko, pogosto sloni na skupinskem delu ob znatno bolj zapleteni tehnologiji, pa še pričakovanja glede delovnih rezultatov se pojavijo dokaj kmalu. Na tovrstne izzive in odzive naj se študent pripravi že med študijem pri praktičnem usposabljanju, ki naj postane vitalni sestavni del študijskih programov. Praktično usposabljanje integrira na fakulteti pridobljeno znanje s prakso in študentom zagotavlja avtentične učne situacije, v katerih ga lahko sami preizkusijo.

Praktično usposabljanje je bilo že doslej v izobraževanju učiteljev, zdravstvenih kadrov in nekaterih drugih obvezen sestavni del, z uvajanjem Bolonjske reforme pa se širi na vse stroke in stopnje izobraževanja. Pripravljanje, izvajanje in spremljanje praktičnega usposabljanja vedno znova poraja številna vprašanja, kot na primer, kakšno naj bo, koliko časa naj traja, v katerem letniku naj se začne, kdo naj ga izvaja, kako naj se spremlja, na kakšen način naj se ocenjuje, kdo so dobri mentorji in kaj je dobra praksa. Na nekatera izpostavljena vprašanja boste našli rešitev v tej knjižici.

V procesu prenove praktičnega usposabljanja smo smiselno upoštevali dosedanje izkušnje in primere dobrih praks članic naše univerze, predstavniki posameznih fakultet pa so avtorji prispevkov. Izkazalo se je, da bi s poenotenjem osnovnih smernic na univerzitetni ravni zagotovili kakovost in enakovrednost prakse v različnih ustanovah in rešili številne probleme, povezane z izvajanjem praktičnega usposabljanja, kar smo tudi storili. Pomembno je, da se pri koncipiranju modela učnega načrta za praktično usposabljanje upoštevajo predznanje in študijska motiviranost študentov na določeni stopnji ter potreba po specifičnih kompetencah diplomanta po zaključku študija. Predpogoji so ustrezno oblikovan program praktičnega usposabljanja, mentorstvo in učinkoviti postopki dodeljevanja zadolžitve in nalog študentom med praktičnim usposabljanjem ter spremljanje študentovih sposobnosti, znanja in ocena rezultatov. Pri tem je pomembno, da študenti pri svojem delu lahko preizkusijo spretnosti in znanja, ki jih že imajo, in hkrati razvijejo nova.

Glavno skrb za praktično usposabljanje imata koordinator oz. mentor na članici in mentor v zavodu ali gospodarski družbi. Mentor dodeljuje študentu vse obdobje praktičnega usposabljanja vedno zahtevnejše naloge, ga opozarja na napake in ga usmerja, da ta doseže višjo kakovost, učinkovitost in podobno. Ostaja pa vprašanje, koliko časa ima mentor na voljo za mentorstvo, ali še bolj drzno, zakaj bi svoje znanje razkrival drugim? Rešitev teh dvomov je v tem, da naj študent dela na projektu ali raziskovalni nalogi, ki je v interesu obeh. Res je, da v prvem poskusu študentu morda ne bo šlo gladko, v naslednjih pa bo vedno bolje, dokler ne bo postal popolnoma samostojen, mentor pa bo imel več časa za druge projekte. Mentorstvo ne prinaša samo dodatnih obveznosti, temveč tudi prednosti, saj mentorju omogoča, da se tudi sam uči, seznanja z novostmi in razvija ideje za svoje področje.

Vsebina knjižice je razdeljena na splošni in specialni del ter priloge. V splošnem delu boste našli pravne podlage o praktičnem usposabljanju, konceptualna izhodišča in razvoj kompetenc ter cilje praktičnega usposabljanja za posamezna znanstvena področja. V specialnem delu najdete podporo, pomoč in svetovanje študentom, vse o mentorstvu in opise primerov dobrih praks s praktičnimi navodili na nekaterih članicah univerze. Poseben poudarek je dan možnostim praktičnega usposabljanja v mednarodnem okolju. V prilogi je primer modela učnega načrta, predlog tripartitne pogodbe fakulteta-študent-zavod in številni obrabci za lažjo izvedbo, spremljanje in ocenjevanje praktičnega usposabljanja. V knjižici boste našli tudi napotke, kako organizirati praktično usposabljanje v državnih ustanovah, gospodarstvu in nevladnih organizacijah, ki skupaj z univerzo sooblikujejo diplomante določenih študijskih programov.

Mentorji iz prakse običajno niso dovolj seznanjeni s pedagoško-andragoškim pristopi, zato je Univerza v Ljubljani pripravila program njihovega usposabljanja, ki je prav tako v prilogi. Vse dodatne informacije v zvezi s praktičnim usposabljanjem na posamezni fakulteti, akademiji ali visoki šoli najdete na njihovih spletnih straneh.

Zavedamo se, da smo s tem postavili splošne vsebinske in organizacijske podlage, nekoliko manj pa so za to področje ustrezne zakonske podlage. Zato bo praktično usposabljanje »zacvetelo« le, če ga bomo zastavili in izvajali na temelju sodelovanja vseh partnerjev, ki imamo vsak svoje potrebe in interese in tudi vsak svoje možnosti. Pravzaprav na tak način pridobimo vsi, praktično usposabljanje da študentom pomembno življenjsko izkušnjo, univerzi omogoča razviti dobre diplomante, podjetju pa spoznati mlade talente.

Hvala vsem za sodelovanje.

prof. dr. Julijana Kristl,
prorektorica Univerze v Ljubljani

V Ljubljani, junij 2007

Posamezni izrazi, ki opredeljujejo praktično usposabljanje študentov:

- Praktično izobraževanje
- Študijska praksa
- Pedagoška praksa
- Delovna praksa
- Strokovna praksa
- Počitniška praksa
- Praksa
- Praktično delo
- Izvajalska praksa
- Praksa na gradbišču oz. biroju
- Vojaška praksa
- Prostovoljno delo
- Klinična praksa
- Klinične vaje, poliklinične vaje
- Nastopi, hospitacije

Pravne osnove za izvedbo praktičnega usposabljanja

Zakon o visokem šolstvu (Ur. l. RS, št. 119/2006) v III. poglavju z naslovom Izobraževalno, znanstvenoraziskovalno in umetniško delo, med drugim, natančno določa vrsto študijskih programov in njihove sestavine. Skladno s 33. členom zakona se študijski programi za pridobitev izobrazbe razvrščajo v tri stopnje:

- a) prva stopnja (dodiplomski študijski programi):
  - visokošolski strokovni študijski programi
  - univerzitetni študijski programi
- b) druga stopnja (podiplomski študijski programi):
  - magistrski študijski programi
  - enoviti magistrski študijski programi
- c) tretja stopnja (podiplomski študijski programi):
  - doktorski študijski programi

Ne glede na to, da se kompetence študijskih programov prve oz. druge stopnje razlikujejo, je mogoče ugotoviti, da visokošolski strokovni študijski programi študentom omogočajo:

- pridobitev strokovnega znanja in usposobljenost za uporabo znanstvenih metod pri reševanju zahtevnih strokovnih in delovnih problemov,
- razvijanje zmožnosti za sporazumevanje v stroki in med strokami,
- strokovno kritičnost in odgovornost,
- iniciativnost in samostojnost pri odločanju in vodenju.

Obvezen sestavni del teh študijskih programov je praktično izobraževanje v delovnem okolju.

Univerzitetni študijski programi študentom omogočajo:

- pridobitev strokovnega znanja s študijem teoretičnih in metodoloških konceptov,
- usposobljenost za prenos in uporabo teoretičnega znanja v prakso,
- reševanje strokovnih in delovnih problemov (iskanje novih virov znanja in uporaba znanstvenih metod),
- razvijanje zmožnosti za sporazumevanje v stroki in med strokami,
- strokovna kritičnost in odgovornost,
- iniciativnost in samostojnost pri odločanju ter vodenju zahtevnega dela.

Sestavni del teh programov je lahko tudi praktično izobraževanje v delovnem okolju ali sodelovanje pri raziskovalnem delu.

Magistrski študijski programi študentom omogočajo:

- poglobljanje znanja na širših strokovnih področjih,
- usposabljanje za iskanje novih virov znanja na strokovnem in znanstvenem področju,
- uporabo znanstvenoraziskovalnih metod v širšem spektru problemov in v novih spremenjenih okoliščinah,
- prevzemanje odgovornosti za vodenje najzahtevnejših delovnih sistemov ter
- razvijanje kritične refleksije, socialnih in komunikacijskih zmožnosti za vodenje skupinskega dela.

Obvezen sestavni del teh programov so projektne naloge v delovnem okolju oziroma temeljne, aplikativne ali razvojne raziskovalne naloge.

Poleg določil Zakona o visokem šolstvu so za oblikovanje posameznega študijskega programa pomembna še Merila za akreditacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov (Ur. l. RS, št. 101/2004) in Merila za kreditno vrednotenje študijskih programov po ECTS (Ur. l. RS, št. 124/2004). Oba akta je sprejel Svet RS za visoko šolstvo, ki je posvetovalni, akreditacijski, evalvacijski in habilitacijski organ ustanovljen s strani Vlade RS.

V 7. členu Meril za akreditacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov Sveta RS za visoko šolstvo (Ur. l. RS, št. 101/2004) so opredeljene obvezne sestavine študijskih programov; 4. alineja 5. točke navaja, da je potrebno v predmetniku določiti delež praktičnega usposabljanja v programu, način izvedbe ter kreditno vrednotenje.

9. člen opredeljuje merila za priznavanje znanja in spretnosti pridobljenih pred vpisom v program; 4. alineja 2. odstavka določa, da se upoštevajo delovne izkušnje – npr. priznavanje praktičnega usposabljanja in drugih učnih enot programa, ki temeljijo na delovni praksi in izkušnjah.

18. člen opredeljuje obvezne priloge k vlogi za akreditacijo študijskega programa: 7. alineja 1. odstavka zahteva predložitev dokazil o izpolnjenih pogojih za izvedbo prakse.

V Merilih za kreditno vrednotenje študijskih programov po ECTS Sveta RS za visoko šolstvo (Ur. l. RS, št. 124/2004) je določeno, da je 1 KT = 25 do 30 ur obremenitve študenta; letna obremenitev študenta je 1500 do 1800 ur. Število KT celotnega študijskega programa je zmnožek števila let uradnega trajanja programa in letnega števila kreditnih točk.

Študijski programi 1. stopnje obsegajo od 180 do 240 KT in trajajo od tri do štiri leta. Posamezen letnik študijskega programa obsega 60 KT, semester pa 30 KT.

Iz predmetnika mora biti razvidno število KT, potrebnih za dokončanje posamezne enote programa, t. j.: predmeta, modula, praktičnega usposabljanja, diplomske naloge, ipd.

Posamezni predmet mora biti ovrednoten z najmanj 3 KT, 1 teden praktičnega usposabljanja pa 2 KT.

Poleg normativnih predpisov s področja visokošolske zakonodaje praktično usposabljanje študentov urejajo tudi zakoni oz. podzakonski akti na drugih področjih, kot so:

- zdravstvena dejavnost,
- lekarniška dejavnost ter
- izobraževanje učiteljev (v širšem smislu).

Posebno pozornost je potrebno posvetiti izvedbi praktičnega usposabljanja v tistih študijskih programih, ki izobražujejo za regulirane poklice, kjer je potrebno upoštevati Direktive EU za posamezno področje.

Zdravstveno zavarovanje študentov

Področje zdravstvenega zavarovanja študentov urejata Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju ZZVZZ (Ur. l. RS, št. 72/2006 – uradno prečiščeno besedilo) in Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ZPIZ (Ur. l. RS, št. 104/2005 – uradno prečiščeno besedilo).

Skladno s 17. členom ZZVZZ so za poškodbo pri delu in poklicno bolezen, med drugimi, zavarovani tudi učenci in študenti pri praktičnem pouku, pri opravljanju proizvodnega dela oziroma delovne prakse in na strokovnih ekskurzijah. Zavarovanje za poškodbo pri delu in poklicno bolezen sodi v obseg obveznega zavarovanja po 13. členu ZZVZZ. Prispevek za zavarovanje za poškodbo pri delu in poklicno bolezen, skladno s 49. členom ZZVZZ, plačujejo pravne in fizične osebe, pri katerih je študent na usposabljanju.

3 Konceptualna izhodišča

V okviru bolonjske prenovе je nujna tudi prenova praktičnega usposabljanja, ki predstavlja sestavni del dodiplomskih in podiplomskih študijskih programov.

V procesu prenovе praktičnega usposabljanja je smiselno upoštevati dosedanje izkušnje z izvajanjem praktičnega usposabljanja pri različnih članicah Univerze v Ljubljani. Te poleg primerov dobre prakse kažejo tudi na vrsto problemov z izvajanjem praktičnega usposabljanja, ki bi jih bilo med prenovo možno rešiti s poenotenjem osnovnih smernic praktičnega usposabljanja na univerzitetni ravni ter s spremembo nekaterih zakonskih, organizacijskih ter vsebinskih podlag, ki urejajo to področje. Med njimi velja še posebej izpostaviti status in usposobljenost posameznih izvajalcev praktičnega usposabljanja; izkušnje namreč kažejo na pomembno povezanost teh dveh segmentov praktičnega usposabljanja z doseganjem višje kakovostne ravni prve in druge stopnje izobraževanja.

Izhodišče za spremembe v izvajanju praktičnega usposabljanja tako predstavljajo:

- dosedanje izkušnje z izvajanjem praktičnega usposabljanja na različnih fakultetah (prim.: Partnerstvo fakultet in šol 2005/2006; anketa o praktičnem usposabljanju UL - junij 2006),
- sodobna paradigma učenja in poučevanja, ki v ospredje postavlja pomen profesionalne socializacije ter avtentičnega učnega konteksta, v katerem se izvaja proces praktičnega usposabljanja, za doseganje ključnih kompetenc univerzitetnih diplomantov in
- spoznanje o profesionalni promociji študentov med praktičnim usposabljanjem, ki prispeva k njihovi kasnejši zaposljivosti po Bolonjskih smernicah.

Smiselno je, da se praktično usposabljanje izvaja z upoštevanjem dveh osnovnih načel, in sicer *načela razvojnosti* in *načelo komplementarnosti*. Prvo načelo, vezano na študente, izhaja iz spoznanj različnih teoretskih modelov strokovnega razvoja. Pomembno je, da se pri koncipiranju, izvajanju in vrednotenju praktičnega usposabljanja upošteva predznanje in študijsko motiviranost študentov, ki je povezana s stopnjo njihovega trenutnega strokovnega razvoja; študenti o istih problemih na različnih stopnjah namreč različno razmišljajo, upoštevanje tega dejstva pa prispeva h kakovosti njihovega učenja v dani učni situaciji. Načelo komplementarnosti se po drugi strani osredinja na partnerske institucije, ki sodelujejo pri izvajanju praktičnega usposabljanja. Po načelu gre za udejanjanje vlog različnih partnerjev na osnovi implementiranega partnerskega modela, ki so opredeljene in koordinirane na osnovi njihovih prispevkov izkušenj in različnih vrst znanja - v procesu izvajanja praktičnega usposabljanja na organizacijski in vsebinski ravni - v fazi načrtovanja, izvajanja ter ocenjevanja dosežkov študentov oziroma evalvacije procesa in rezultatov praktičnega usposabljanja. Tako opredeljene vloge zahtevajo strokovno usposobljene izvajalce (habilitirane učitelje in/ali licencirane mentorje), istočasno pa zagotavljajo »dodano vrednost« v smislu strokovne koristi, ki jo z mentorstvom pridobi posamezni izvajalec oziroma partnerska institucija.

Uresničevanje obeh načel je možno na osnovi konkretnih študijskih programov. Ti v učnih načrtih vključujejo kompetence, ki jih študenti lahko najbolje razvijajo med praktičnim usposabljanjem oziroma preko njihovega nabora opredeljujejo konkretne vrste dosežkov, ki so preverljivi in z ustreznimi metodami ocenjevanja merljivi upoštevajoč različne dosežene in/ali pričakovane taksonomske ravni znanja.

Razvoj kompetenc med praktičnim usposabljanjem

Bolonjski proces, ki pomeni realizacijo smernic lizbonske deklaracije za doseganje odličnosti na področju visokega šolstva, ima dva vidika, formalnega in procesnega. *Formalni* vidik zagotavlja primerljivost med programi glede na strukturo programa in obremenitve študentov in je tako osnova za prenosljivost dosežkov študentov ter mobilnost študentov in visokošolskih učiteljev. Formalni vidik bolonjskega procesa je zato namenjen snovanju in utrjevanju enotnega evropskega izobraževalnega prostora. *Procesni* vidik bolonjske prenovе pa naj bi zagotavljal razvoj kompetenc skozi novo izobraževalno paradigmo, ki v središče izobraževanja postavlja študenta in uvaja aktivne oblike študijskega dela (študentsko središčen pouk).

Učenje na delovnem mestu, kamor uvrščamo *praktično usposabljanje*, je ena od številnih aktivnih oblik študijskega dela. Praktično usposabljanje pa ni oblika aktivnega dela, ki bi bila primerna le za visokošolske izobraževalne programe in regulirane programe, kar je značilnost slovenskih programov, temveč se v svetu vse bolj uveljavlja kot ena ključnih aktivnih oblik študijskega dela na vseh ravneh izobraževanja, predvsem zato, ker je osnova vse-življenjskega učenja. Dobro razvite akademske discipline so zaradi svoje poudarjene *monodisciplinarnosti* slabo prilagojene potrebam vse-življenjskega učenja posameznikov oz. organizacij, praktično usposabljanje pa zagotavlja *interdisciplinarnost* in je tako znatno bolj ustrezno vse-življenjskemu izobraževanju.

Praktično usposabljanje omogoča študentom in študentkam avtentično preverjanje uporabnosti teoretičnega in aplikativnega znanja, ki ga pridobivajo v predavalnicah, seminarjih in laboratorijih visokošolskih zavodov.

Tako na delovnem mestu razvijajo in utrjujejo vrsto *instrumentalnih kompetenc*, kot so metodološke kompetence (sposobnost organiziranja delovnega časa, reševanje realnih problemov, uporaba znanja v praksi, itd.), sposobnost ustne in pisne komunikacije, lahko tudi v tujem jeziku, v primeru, da je organizirana praksa v tujini in preverjanje tehnične usposobljenosti, tam kjer je to pomembno.

Praktično usposabljanje je tudi zelo primerna oblika aktivnega učenja za nadgrajevanje *med-osebnostnih kompetenc*, kot so kritičnost, samokritičnost, delo v skupini, etičnost, itd.

Praksa v višjih letnikih in drugostopenjskih bolonjskih programih pa bi morala biti zlasti usmerjena v razvijanje *sistemskih kompetenc*: iniciativnosti, kreativnosti, avtonomnosti pri delu, podjetništva, sposobnosti prilagajanja novostim, skrbi za kvaliteto, raziskovalnih spretnosti in sposobnosti zasnove ter vodenja oz. so-vodenja projektov.

Partnerski odnos

Temeljni pogoj za uspešno izvedbo praktičnega usposabljanja je *partnerski odnos* med visokošolskimi zavodi in delodajalci (podjetji, zavodi, inštituti). Partnerstvo temelji na zaupanju, medsebojni pomoči in odgovornosti vseh partnerjev. Delodajalci se morajo zavedati pomena takega sodelovanja in izkoristiti priložnost, ki jim jo stik s študenti ponuja in si s kvalitetno ponudbo praktičnega usposabljanja zagotoviti kvalitetne bodoče strokovnjake oz. delovno silo, po drugi strani pa morajo visokošolski zavodi ponuditi v svojih programih znanja, ki bodo v kar največji meri zadovoljevala potrebe trga znanja in dela.

Kvalitetno praktično usposabljanje pa zagotavljajo šele ustrezno izobraženi *mentorji*, tako iz vrst visokošolskih učiteljev, kakor delodajalcev. Ko govorimo o mentorjih, se kaže spomniti na stari ruski pregovor, ki pravi: »*Nemogoče je biti učitelj in ne biti hkrati tudi učenec*«. Na področju izobraževanja mentorjev se visokošolskim zavodom ponuja možnost zasnove interaktivnih izobraževalnih programov, ki bi temeljili na pristopih e-učenja, saj ne moremo pričakovati, da bi si lahko kandidati za mentorje privoščili daljšo študijsko odsotnost iz delovnega mesta. Za motivacijo mentorjev bi tudi kazalo ponuditi možnost habilitacije v že obstoječe visokošolske nazive oz. ponuditi nove, prilagojene potrebam mentorjev praktičnega usposabljanja.

In nenazadnje, ne smemo pozabiti na študente, ki jim je praktično usposabljanje namenjeno. Verjetno bo v naših razmerah težko zagotoviti vsem študentom enako kvalitetna mesta praktičnega usposabljanja. Številni potencialni delodajalci se le stežka množično odločajo za ponudbo kvalitetnih mest za prakso, v kateri mnogi še vedno vidijo zgolj motnjo delovnega procesa, namesto priložnosti zase. Dodatno oviro pa predstavlja tudi množičnost visokošolskega izobraževanja. Zato naj bi praktično usposabljanje spodbujalo tekmovalnost med študenti. Usmerjanje študentov na prakso naj temelji na načelu najboljšim najboljše, nenazadnje tudi v tujini prek programa Erasmus

5 Cilji praktičnega usposabljanja

5.1. Cilji za področje tehnike in naravoslovja

Cilj praktičnega usposabljanja je *sinteza znanj* pridobljenih v predhodnih semestrih teoretičnega usposabljanja z uporabo teoretično pridobljenih znanj pri reševanju inženirskega problema v gospodarski družbi, kjer se usposablja. Pri tem zasledujemo dva vidika izobraževanja in sicer *socializacijo dela* študenta, kar vključuje študenta v delovno okolje podjetja, kjer se mora vključiti v redno delo, kot vsi zaposleni, kar pomeni redni delovni čas 40 ur tedensko in drugi, *praktično reševanje določenega problema* iz vnaprej izbranega področja, ki ga rešuje skupaj z mentorjem iz podjetja in nosilcem področja oz. predmeta. Tako študent spozna značilnosti operativnega dela v nekem izbranem podjetju in rešuje konkreten problem ob sodelovanju obeh mentorjev na nivoju inženirskega znanja in na koncu lahko zaključi z zagovorom naloge pred komisijo.

Znanje in razumevanje: Študent je sposoben povezati teoretična in praktična znanja, ki jih je pridobil pri različnih predmetih med študijem v osnovo za reševanje inženirskega problema na posameznih segmentih stroke. Pozna načine reševanja posameznega problema, obvlada tehnološko-tehnične parametre posameznih strojev in naprav in organizacijo dela, na katerih temelji tehnologija.

Uporaba: Teoretično znanje pridobljeno v petih semestrih študija zna študent povezati s praktičnim kar mu omogoča sodoben pristop pri reševanju inženirskih problemov.

Refleksija: Študent je sposoben kritične analize in primerjave različnih izkustvenih reševanj problema, ki ga je sposoben razrešiti na podlagi sinteze pridobljenih znanj v času študija.

Prenosljive spretnosti: Praktično usposabljanje predstavlja sintezo večine predmetov specifičnega tehniškega in naravoslovnega področja, od temeljnih znanj do specialnih znanj pri reševanju razločnih problemov v praksi. Študent mora biti usposobljen za pripravo različnih rešitev in se na podlagi teamskega dela odločiti za najboljšo.

5.2. Cilji za področje družboslovja in humanistike

Cilj praktičnega usposabljanja je dopolnitev teoretičnega znanja, ki ga študent osvoji v študijskem procesu, s praktičnimi znanji na področju svoje stroke. Študent med praktičnim usposabljanjem deluje v realnem okolju ter preveri in razvija teoretična znanja pridobljena pri študiju. Cilj je približati strokovno delo, spoznavanje delovnega procesa, sodelovanje pri izvedbi strokovnih nalog in samostojno opravljanje strokovnih nalog. Študenti pri praktičnem usposabljanju nadgrajujejo sposobnost odločanja, pogajanja, skupinskega dela. Za večino študentov praktično usposabljanje pomeni prvi stik z realnim okoljem.

Cilj praktičnega usposabljanja je pridobitev naslednjih kompetenc, in sicer študent/ka

- zna povezati teoretična znanja s praktičnimi znanji in spoznanji ter izkušnjami s svoje stroke,
- je usposobljen/a za spremljanje in vrednotenje strokovne dejavnosti iz vsebinskega, organizacijskega in institucionalnega vidika,
- pridobi praktične izkušnje pri načrtovanju, vodenju, izvajanju in vrednotenju strokovne dejavnosti,
- sodeluje z zaposlenimi v instituciji, kjer opravlja praktično delo in z njimi ustrezno komunicira,
- pridobi znanja o pomenu, možnostih in oblikah osebnega strokovnega izobraževanja in o spodbujanju lastnega profesionalnega razvoja ter vseživljenjskega učenja in izobraževanja,
- pridobi sposobnost upravljanja samega sebe, upravljanja z delom, upravljanja težav,
- pozna konkretne situacije, različne vloge strokovnega sodelavca in procesov znotraj določene institucije in razvije poklicne kompetence.

5.3. Cilji praktičnega usposabljanja za regulirane poklice

Praktično usposabljanje je proces, ki podpira študenta pri njegovem usposabljanju za poklic z namenom razvoja ustreznih kompetenc, ki mu bodo omogočale učinkovito, neodvisno in odgovorno delovanje v svoji stroki. Programi praktičnega usposabljanja za reguliranje poklice morajo biti usklajeni z direktivo EU 2005/36/ES in z njo povezano slovensko zakonodajo (direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2005/36/ES z dne 7. septembra 2005 o priznavanju poklicnih kvalifikacij).

Cilji praktičnega usposabljanja za regulirane poklice so, ob nemotenem pretoku oseb in sredstev, zagotoviti minimalne pogoje praktičnega znanja za strokovnjake, ki lahko nudijo ustrezne storitve ali pomoč v katerikoli državi v EU.

Eden od ciljev Skupnosti je odprava ovir za *prost pretok* oseb in storitev med državami članicami. Za državljane držav članic to vključuje zlasti pravico, da kot samozaposlene ali zaposlene osebe *opravljajo poklic v državi članici, ki ni država, v kateri so pridobili svoje poklicne kvalifikacije.*

Reguliran poklic je po direktivi 2005/36/ES poklicna dejavnost ali skupina poklicnih dejavnosti, katerih dostop do opravljanja, ali enega od načinov opravljanja, neposredno ali posredno določajo *zakoni ali drugi predpisi glede posebnih poklicnih kvalifikacij*; način opravljanja dejavnosti zajema zlasti uporabo poklicnega naziva, ki je z zakoni ali drugimi predpisi omejen na imetnike določene poklicne kvalifikacije.

Regulirano izobraževanje in usposabljanje je kakršno koli usposabljanje, ki je posebej namenjeno opravljanju določenega poklica in ki zajema program ali programe, dopolnjene, kadar je to primerno, s poklicnim usposabljanjem ali pripravništvom oziroma strokovno prakso.

Prost pretok in vzajemno priznavanje dokazil o formalnih kvalifikacijah poklicev (zdravnika, medicinske sestre za splošno zdravstveno nego, zobozdravnika, veterinarja, babice, farmacevta, arhitekta) mora temeljiti na osnovnem načelu avtomatičnega priznavanja dokazil o formalnih kvalifikacijah na podlagi usklajenih minimalnih pogojev usposobljenosti. V državah članicah je treba dostop do teh poklicev pogojevati z določeno kvalifikacijo in s tem zagotoviti, da je taka oseba opravila usposabljanje, ki izpolnjuje določene minimalne pogoje.

Zdravniki

Osnovno medicinsko usposabljanje zdravnikov obsega skupno najmanj šestletni študij ali 5500 ur teoretičnega in praktičnega usposabljanja na univerzi ali pod nadzorom univerze. Osnovno medicinsko usposabljanje mora *na področju praktičnega usposabljanja pridobiti ustrezno poznavanje klinične stroke in praks, ki dajejo jasno sliko o duševnih in telesnih boleznih, o medicini z vidika preventive, diagnostike, terapije in o razmnoževanju človeka ter ustrezne klinične izkušnje v bolnišnicah pod ustreznim nadzorom.*

Specialistično medicinsko usposabljanje obsega teoretično in praktično usposabljanje na univerzi ali v učni bolnišnici ali, kadar je to primerno, v zdravstveni ustanovi, ki jo imenujejo pristojne oblasti ali organi. Minimalno trajanje tovrstnega usposabljanja je glede na področje specializacije 3 do 5 let. Usposabljanje se izvaja pod nadzorom pristojnih oblasti ali organov. Vključevati mora osebno sodelovanje zdravnika specializanta v dejavnosti in odgovornostih zadevnih služb. Usposabljanje se mora izvajati s polno časovno obveznostjo v posebnih ustanovah, ki jih imenujejo pristojni organi. Zajema udeležbo pri vseh zdravniških dejavnostih na oddelku, kjer se izvaja, vključno z dežurstvi, tako da specializant v skladu s pogoji, ki jih določijo pristojni organi, ves delovni teden in vse leto svoje strokovno delo posveča temu praktičnemu in teoretičnemu usposabljanju. Ta delovna mesta so ustrezno nagrajevana.

Posebno usposabljanje iz splošne medicine, na podlagi katerega se pridobi dokazilo o formalnih kvalifikacijah, pred 1. januarjem 2006, traja najmanj dve leti, po tem datumu pa vsaj tri leta. To usposabljanje se izvaja s polno časovno obveznostjo pod nadzorom pristojnih organov ali drugih teles. Je bolj praktično kot teoretično. Praktično usposabljanje se izvaja najmanj šest mesecev v pooblaščenih bolnišnicah z ustrežno opremo in storitvami, v pooblaščenih ambulantni splošne medicine ali pooblaščenem zdravstvenem zavodu, kjer zdravniki opravljajo osnovno zdravstveno dejavnost.

Medicinske sestre za splošno zdravstveno nego

Usposabljanje medicinskih sester za splošno zdravstveno nego zajema vsaj tri leta študija ali 4600 ur teoretičnega in kliničnega usposabljanja, pri čemer trajanje teoretičnega usposabljanja predstavlja vsaj tretjino, trajanje kliničnega usposabljanja pa vsaj polovico minimalnega trajanja usposabljanja. *Klinični pouk mora zagotoviti znanje zdravstvene nege v odnosu do: splošne in specialistične medicine, splošne in specialistične kirurgije, varstva otroka in pediatrije, varstva matere, duševnega zdravlja in psihiatrije, skrbi za ostarele in geriatrije, nege na domu.* Teoretični pouk je treba ovrednotiti in uskladiti s kliničnim poukom tako, da se lahko znanje in spretnosti pridobijo na ustrezen način.

Pri kliničnem usposabljanju se medicinske sestre učijo v skupini in v neposrednem stiku z zdravim ali bolnim posameznikom in/ali skupnostjo organizirati, pripravljati in dajati zdravila in oceniti zahtevano celovito zdravstveno nego na podlagi pridobljenega znanja in veščin. Medicinska sestra, udeleženka praktičnega usposabljanja, se nauči ne le delati v skupini, temveč tudi voditi skupino in organizirati celovito zdravstveno nego, vključno z zdravstvenim izobraževanjem posameznikov in manjših skupin v zdravstveni ustanovi ali skupnosti.

Zobozdravniki

Osnovno zobozdravstveno usposabljanje obsega skupno najmanj pet let rednega teoretičnega in praktičnega študija, ki se izvaja na univerzi ali visokošolski ustanovi, ki izvaja usposabljanje s priznanim enakovredno ravno ali pod nadzorom univerze. *Glede praktičnega usposabljanja mora to usposabljanje zagotoviti ustrezne klinične izkušnje pod primernim nadzorom.*

Specialistično zobozdravstveno usposabljanje zajema teoretično in praktično šolanje na univerzitetnem centru, v zdravstvenem učnem in raziskovalnem centru ali, kadar je to primerno, v zdravstvenem zavodu, ki ga za ta namen potrdijo pristojni organi ali telesa. Specialistični zobozdravstveni programi s polno časovno obveznostjo trajajo najmanj tri leta in se izvajajo pod nadzorom pristojnih oblasti ali organov. Tako usposabljanje vključuje osebno sodelovanje zobozdravnika specializanta v dejavnostih in odgovornostih take ustanove.

Veterinarji

Usposabljanje veterinarjev obsega skupno najmanj pet let rednega teoretičnega in praktičnega študija, ki se izvaja na univerzi ali visokošolski ustanovi, ki izvaja usposabljanje s priznano enakovredno ravno ali pod nadzorom univerze. Glede praktičnega usposabljanja mora to usposabljanje zagotoviti primerne klinične in druge praktične izkušnje pod ustreznim nadzorom.

Praktično usposabljanje je lahko v obliki prakse, če poteka s polno časovno obveznostjo in pod neposrednim nadzorom pristojnega organa ter v skupnem petletnem študijskem obdobju ne preseže šestih mesecev. Porazdelitev teoretičnega in praktičnega usposabljanja med različnimi skupinami predmetov je uravnotežena in usklajena, da si veterinarji pridobijo znanje in izkušnje na način, ki jim bo omogočil izvajanje vseh njihovih nalog.

Babice

Usposabljanje babic obsega vsaj tri leta teoretičnega in praktičnega študija (smer I), ali 18 mesecev (smer II, po preusmeritvi iz usposabljanja za medicinske sestre za splošno zdravstveno nego). Glede praktičnega usposabljanja mora to usposabljanje zagotoviti ustrezne klinične izkušnje v pooblaščenih ustanovah pod nadzorom usposobljenih strokovnjakov iz babištva in porodništva.

Teoretično in tehnično usposabljanje je uravnoteženo in usklajeno s kliničnim usposabljanjem tako, da se lahko znanje in izkušnje pridobijo na ustrezen način. Klinični pouk ima obliko nadzorovanega usposabljanja in usposabljanja na delu v oddelkih bolnišnic ali drugih zdravstvenih službah, ki jih so jih odobrile pristojne oblasti ali organi. Kot del tega usposabljanja, študentke babice sodelujejo v dejavnostih teh oddelkov, če te dejavnosti prispevajo k njihovemu usposabljanju. Naučiti jih je treba odgovornosti dejavnosti babic.

Farmacevti

Dokazila o formalnih kvalifikacijah za farmacevta potrjujejo usposabljanje, ki traja najmanj pet let in vključuje vsaj štiri leta rednega teoretičnega in praktičnega usposabljanja na univerzi ali visokošolski ustanovi s priznanim enakovrednim statusom ali pod nadzorom univerze ter šest mesecev pripravništva v javni lekarni ali v bolnišnici pod nadzorom farmacevtskega oddelka te bolnišnice. Ravnavesje med teoretičnim in praktičnim usposabljanjem pri vsakem učnem predmetu mora dati teoriji tak pomen, da se ohrani univerzitetni značaj usposabljanja.

Praktično usposabljanje je proces, ki podpira študenta pri njegovem usposabljanju za zdravstvenega delavca z namenom razvoja ustreznih kompetenc, ki mu bodo omogočale učinkovito, neodvisno in odgovorno delovanje v farmacevtski stroki. Je del enovitega magistrskega študijskega programa Farmacija in se izvaja v učnih centrih. Za pridobitev naziva učni center morajo lekarne izpolnjevati določene pogoje, med katere sodi tudi ustrezno število kvalificiranih mentorjev, ki predstavljajo ključno vlogo pri izvajanju praktičnega usposabljanja.

Arhitekti

Usposabljanje arhitektov obsega skupno najmanj štiri leta rednega študija ali šest let študija, od katerih vsaj tri leta potekajo redno, na univerzi ali v primerljivi izobraževalni ustanovi. Usposabljanje se konča z uspešno opravljenim izpitom na univerzitetni stopnji. Usposabljanje mora uravnoteženo pokrivati teoretične in praktične vidike usposabljanja. Med usposabljanjem mora kandidat med drugim pridobiti potrebne veščine za projektiranje, ki omogočajo izpolnjevanje zahtev uporabnikov stavb v okviru stroškovnih omejitev in gradbenih predpisov.

Vsi zavodi, v katerih se izvaja praktično usposabljanje za regulirane poklice, imajo status učnega zavoda, saj morajo izpolnjevati pogoje, ki jih določa Pravilnik o pogojih, ki jih mora izpolnjevati zavod za izvajanje praktičnega pouka dijakov zdravstvenih šol in študentov visokošolskih zavodov za podelitev naziva učni zavod (Ur. l. RS, št. 103/2005).

Možnost praktičnega usposabljanja v mednarodnem okolju 6

Program ERASMUS je podprogram novega programa Vseživljenjsko učenje, ki nudi podporo univerzam za razvoj evropske razsežnosti študija.

Od študijskega leta 2007/08 bodo študentje v okviru Erasmus programa lahko opravljali v tujini študijsko prakso (kar je prej potekalo v sklopu programa Leonardo da Vinci). To pomeni, da lahko študentje opravijo del ali celotno študijsko prakso v podjetjih oz. centrih izobraževanja ene od držav članic Evropske skupnosti. Obdobje študijske prakse je časovno omejeno in traja od najmanj 3 mesecev do največ 12 mesecev. Pogoj za opravljanje Erasmus študijske prakse je status študenta. Vsak študent bo lahko le enkrat v času študija opravljal Erasmus prakso in enkrat Erasmus izmenjavo. Erasmus študijska praksa bo predvidoma lahko potekala tudi v kombinaciji z Erasmus študijsko izmenjavo. Štipendija za opravljanje študijske prakse bo predvidoma okoli 450 € na mesec.

Minimalni kriteriji, ki jih mora izpolnjevati študent/ka so formalni status v državi (državljan, begunec, stalno prebivališče) in status študenta v času študijske prakse v tujini. Interne zahteve članice so lahko zadostna motiviranost študenta/ke, primernost prakse, znanje jezika države v katero odhaja na prakso itd.

Zaenkrat naj bi si študent/ka podjetje ali center izobraževanja, kjer bi rad/a opravljal/a Erasmus študijsko prakso, izbral/a sam/a. Nekatere fakultete imajo v ta namen že podpisane sporazume s podjetji in organizacijami po Evropi. Mednarodna služba Univerze v Ljubljani na svojih spletnih straneh (www.uni-lj.si) objavlja aktualne ponudbe oz. kontaktne naslove, za opravljanje študijskih praks, ki jih dnevno dobiva iz tujine.

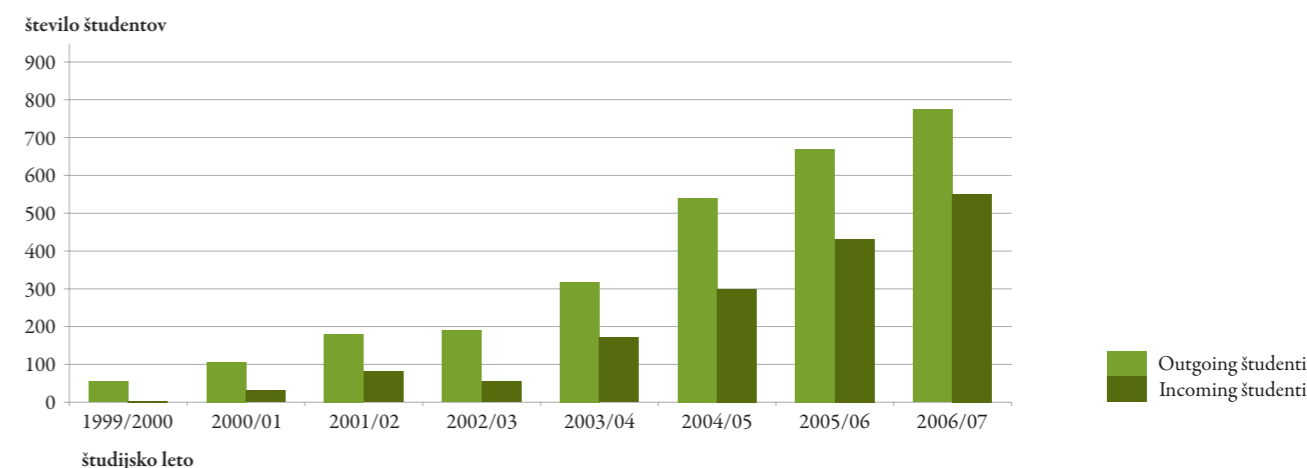
Postopek prijave:

1. Službi za mednarodno sodelovanje UL študent/ka pošlje izpolnjeno Prijavo za Erasmus prakso (lahko tudi brez naziva organizacije, če se še ni odločil/a kje bo opravljal prakso);
2. pred podpisom pogodbe in prejemom štipendije mora študent/ka najti organizacijo in Službi za mednarodno sodelovanje posredovati podpisano Izjavo o opravljanju študijske prakse (Work Experience Certificate);
3. sledi priprava Delovnega plana in Obveze o zagotavljanju kakovosti (Training Agreement and Quality Commitment) in njegov podpis;
4. nazadnje študent/ka z Univerzo v Ljubljani podpiše pogodbo o opravljanju prakse (Placement Contract);
5. pred odhodom v tujino študent/ka posreduje Službi za mednarodno sodelovanje še potrdilo o vpisu, s katerim izkazuje status študenta.

Po opravljeni praksi v tujini študent predloži potrdilo o uspešni izvedbi prakse.

Dokumenti, potrebni za izvedbo praktičnega usposabljanja v tujini so v Prilogi 1.

Podatki in dokumenti o Erasmus študijskih praksah so sicer objavljeni na spletnih straneh UL\Mednarodno sodelovanje in izmenjave: http://www.uni-lj.si/mednarodne_izmenjave/program_socrates_erasmus/erasmus_studijske_prakse.aspx

7 Vloga fakultete pri praktičnem usposabljanju

Vloga fakultete pri izvajanju praktičnega usposabljanja vključuje:

- pripravo programa praktičnega usposabljanja (učni načrt),
- napotitev, spremljanje, nadzor in evidenco študentov na praktičnem usposabljanju,
- pripravo dokumentov za uspešno izvedbo praktičnega usposabljanja,
- podpora, pomoč in svetovanje študentom pri praktičnem usposabljanju.

7.1. Program praktičnega usposabljanja (učni načrt)

V študijskih programih, v katere je vključeno praktično usposabljanje, je potrebno priložiti tudi učni načrt za praktično usposabljanje, v katerem naj bodo vključeni:

- cilj in predmetno-specifične kompetence praktičnega usposabljanja,
- opis vsebine, način izvedbe, obseg (število ur, kreditnih točk itd.),
- obveznosti študenta,
- temeljna literatura,
- metode ocenjevanja,
- predvideni študijski dosežki.

Primer učnega načrta je v Prilogi 2.

7.1. Napotitev, spremljanje, nadzor in evidenca študentov pri praktičnem usposabljanju

Napotitev, spremljanje, nadzor in evidenco študentov na praktičnem usposabljanju običajno opravlja koordinator/organizator praktičnega usposabljanja, vendar se v praksi pojavljajo različne oblike izvajanja teh aktivnosti. Na nekaterih fakultetah, kjer nimajo zaposlenega koordinatorja/organizatorja strokovnih praks, to vlogo lahko prevzame mentor na fakulteti, referat za dodiplomski in podiplomski študij ali drug administrativni kader. Vsekakor pa je smiselno, da je na vseh članicah, ki imajo v študijskih programih praktično usposabljanje, znan koordinator.

Namen spremljanja, nadzora in evidence študentov na praktičnem usposabljanju je, da fakulteta v vsakem trenutku ve, koliko študentov je na usposabljanju, kje praktično usposabljanje opravljajo, ali so pri tem uspešni itd. Le tako lahko sprotno rešujejo probleme, načrtujejo praktično usposabljanje v prihodnje in ga uspešno prilagajajo spremembam na trgu dela in v gospodarstvu.

Naloge in vloga koordinatorja/organizatorja praktičnega usposabljanja so različne, vendar ji lahko v nekaj točkah povzamemo:

- skrbi za administrativno podporo organiziranja, izvedbe in spremljanja prakse,
- pripravi priročnik in različne vodnike za učinkovito iskanje izvajalca strokovne prakse, ki obsega primere za oblikovanje prošnje, življenjepisa, izpeljavo intervjuja ter druge praktične nasvete,
- spremlja ponudbe strokovnih praks s strani organizacij in o tem obvešča študente (skrbi za kakovosten izbor mest, organizacij, kjer se bo izvajalo praktično usposabljanje),
- ureja formalnosti med fakulteto in organizacijo, kjer se izvaja praktično usposabljanje (skrbi za informiranje izvajalce praktičnega usposabljanja o študentih, ki prihajajo k njim na prakso...),
- skrbi in vzdržuje bazo podatkov izvajalcev praktičnega usposabljanja, ki imajo na voljo mesta za prakso.

7.3. Podpora, pomoč in svetovanje študentom pri praktičnem usposabljanju

Uspešen potek praktičnega usposabljanja je močno odvisen od podpore, ki jo fakulteta nudi študentom pri izbiri, iskanju in izvajanju praktičnega usposabljanja. Zelo je pomembno, da ima študent pri vseh korakih opravljanja praktičnega usposabljanja pomoč, ki je lahko:

- svetovanje študentom pri izbiri usposabljanja,
- pomoč in svetovanje študentom pri iskanju mest za praktično usposabljanje,
- napotki, navodila, informacije študentom pred opravljanjem praktičnega usposabljanja (npr. obveščanje, priprava, ustrezna navodila, obrazci itd.),
- vključevanje praktičnega usposabljanja v načrtovanje in razvoj kariere diplomanta,

- spodbujanje in omogočanje opravljanja praktičnega usposabljanja v mednarodnem okolju,
- izmenjava znanj, izkušenj in informacij med študenti in mentorji,
- informacijska podpora za uspešno in hitrejše izvajanje praktičnega usposabljanja.

Priporočljivo je, da fakulteta pripravi za študente na primer zgibanko ali vodnik z vsemi informacijami, napotki in nasveti, kako uspešno izpeljati praktično usposabljanje. Taka zgibanka naj vsebuje korake, ki jih mora študent opraviti, in pri vsakem koraku nasvete, kje dobi dodatne informacije, dokumente in podobno (v Prilogi 3 je prikazan primer vsebine take zgibanke). Podobno lahko članice UL pripravijo tudi zgibanke, brošure ali pa priročnike z različno vsebino, kjer študentom podrobneje pojasnijo spremljajoče elemente praktičnega usposabljanja, kot na primer: kako naj se študent obrne na zavod oz. gospodarsko družbo, kaj naj vsebuje življenjepis, kako potekajo razgovori v zavodu oz. gospodarski družbi, kako naj 'zunanjemu' mentorju predstavi problem, kako uspešno zagovarjati zaključni izdelek – javno nastopati itd.

Zelo pomembno je, da študentu dvignemo zavedanje, da je praktično usposabljanje pomemben del študija in da je to dejansko lahko prvi korak na poti do zaposlitve. Študent se mora zavedati veliko odgovornost, ki jo ima v tem primeru ne samo do sebe in fakultete, temveč tudi do organizacije, ki mu je vrata odprla in mu omogoča, da se pri njej usposablja.

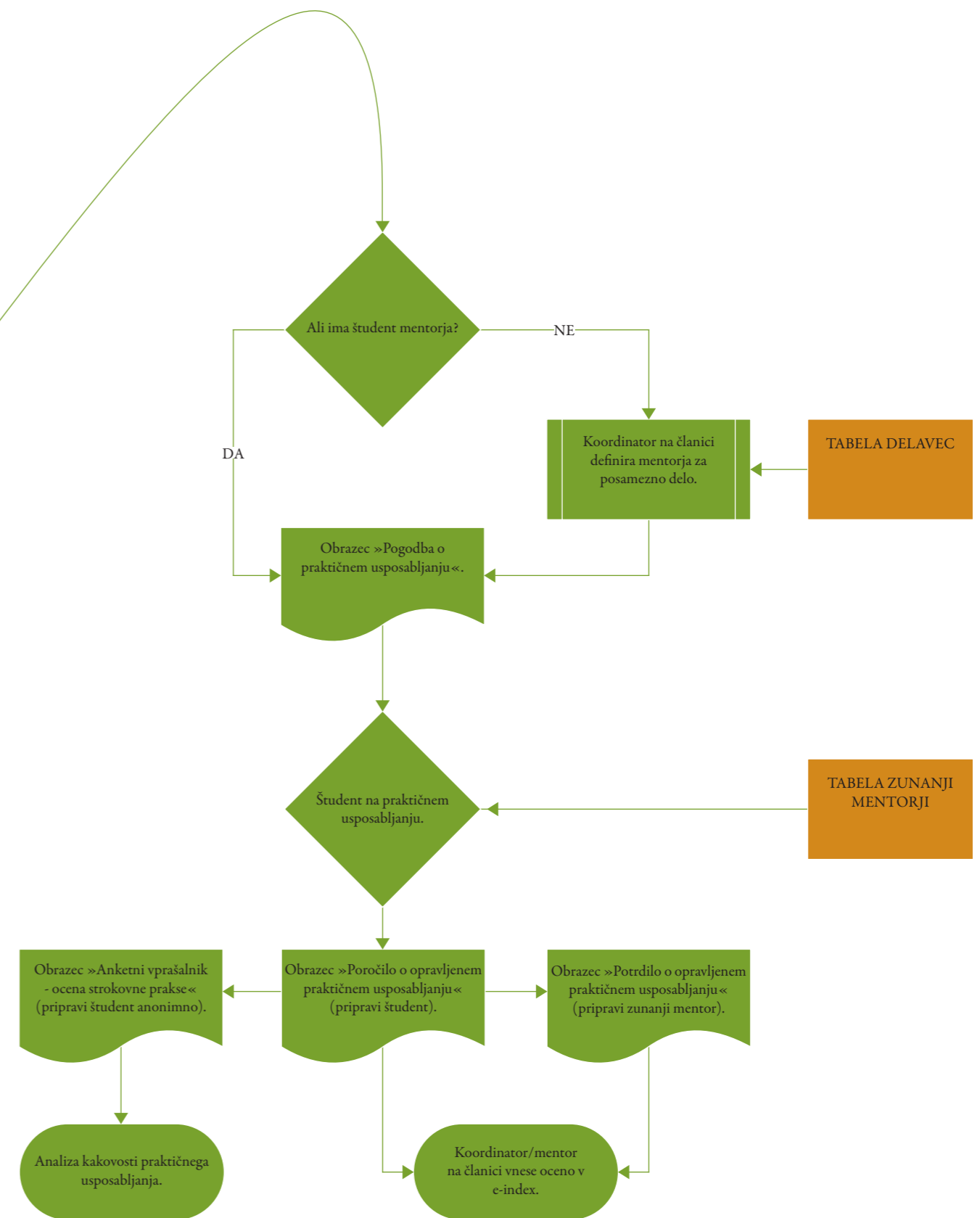
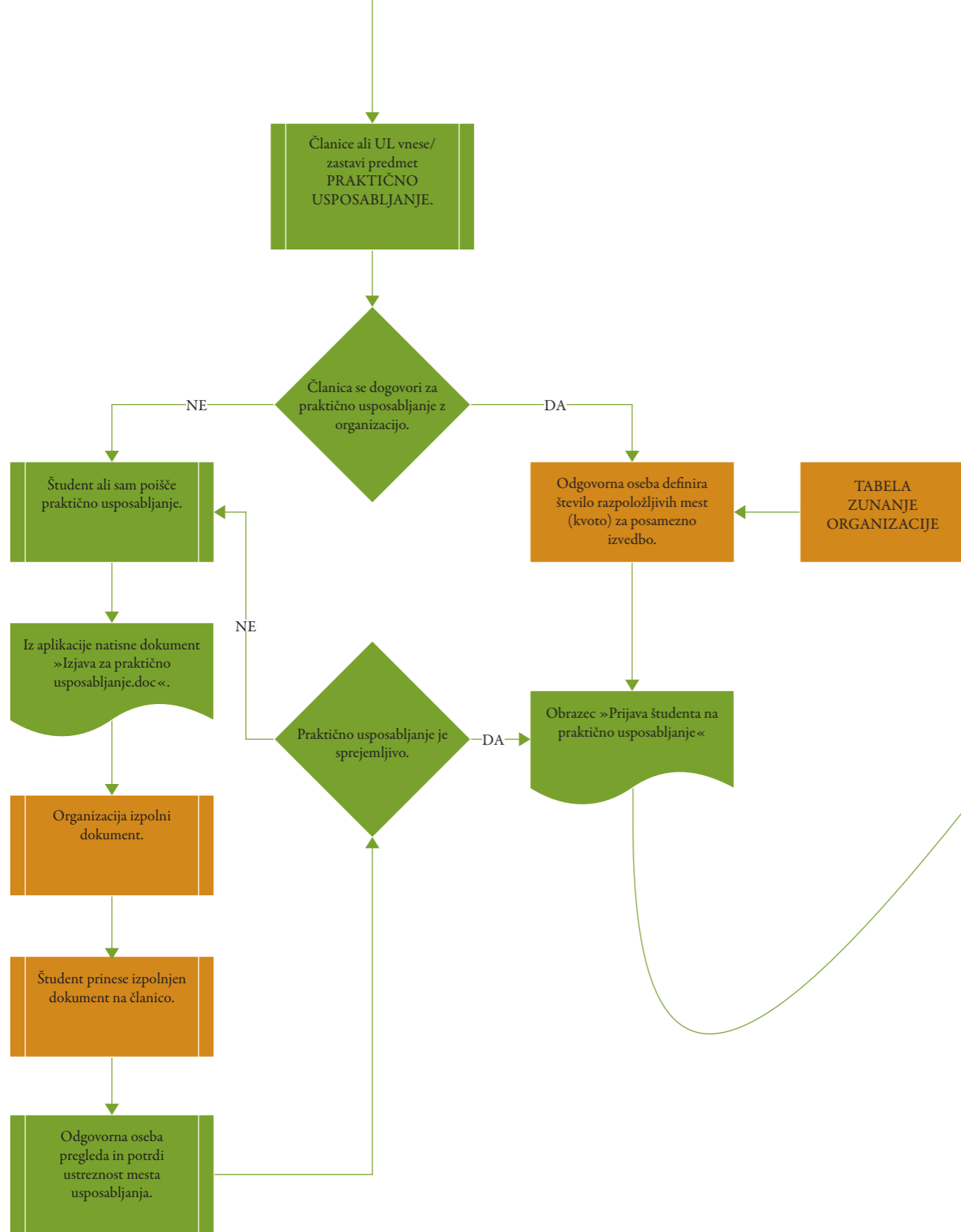
7.4. Dokumenti, potrebni za izvedbo praktičnega usposabljanja

Uspešnost izvedbe praktičnega usposabljanja je mogoče zagotavljati tudi z dokumenti, s katerimi spremljamo njegov potek.

Praktično usposabljanje običajno poteka po sledečih korakih in vsakemu pripadajo določeni dokumenti:

- 1. Prijava praktičnega usposabljanja:** navodila za izvedbo (članica sama domisli izvajanje, skladno s cilji in kompetencami posameznega študijskega programa, ki vključuje praktično usposabljanje); izjava izvajalca praktičnega usposabljanja o sprejemu študenta (pridobi članica od izvajalca praktičnega usposabljanja za enega ali več študentov hkrati, ali pa pridobi študent, če si poišče mesto sam); obrazec za prijavo študenta; pogodba o praktičnem usposabljanju.
- 2. Izvajanje praktičnega usposabljanja:** obrazec za vmesno poročanje o poteku praktičnega usposabljanja (ni nujno, le če ga članica predvidi).
- 3. Zaključek praktičnega usposabljanja:** poročilo o opravljenem praktičnem usposabljanju (izpolni študent), potrdilo o opravljenem praktičnem usposabljanju (izpolni 'zunanj' mentor), anketa o opravljenem praktičnem usposabljanju.

Vzorci posameznih dokumentov so v Prilogi 4.

8 Vloga in obveznosti študenta

Vsak/a študent/ka ima možnost, da si izbere praktično usposabljanje, ki ga predlaga članica UL ali si najde najprimernejše mesto za usposabljanje, skladno s predvidenimi cilji in kompetencami študijskega programa v katerega je vpisan. Študent/ka:

- lahko izbira vsebine praktičnega usposabljanja, ki ustrezajo njegovemu/njenemu interesu in izbira zunanje organizacije, kjer bo opravljal/a praktično usposabljanje (po potrebi pred pričetkom prakse študent/ka potencialnega izvajalca prakse tudi obišče ter mu posreduje dosedanje praktične izkušnje, specifični interese, znanja ipd.),
- izbere mentorja,
- lahko pripravi svoj predlog konkretnih nalog v skladu s programom prakse in svojimi pričakovanji ter sposobnostmi,
- mora opraviti prakso v zahtevanem obsegu,
- mora pri delu upoštevati navodila mentorja in koordinatorja prakse (sodelovanje z mentorjem in koordinatorjem na fakulteti),
- odgovorno opravlja naloge, ki so mu zaupane ter mentorju v dogovorjenem roku oddaja gradiva in vso potrebno dokumentacijo o svojem delu,
- vodi ustrezno dokumentacijo o poteku prakse (dnevnik prakse...),
- mora upoštevati predpise o varstvu pri delu in uporabljati ustrezna zaščitna sredstva,
- mora varovati morebitne poslovne tajnosti izvajalca praktičnega usposabljanja, s katerimi se seznanjajo med opravljanjem prakse,
- mora pripraviti poročilo oz. razpravo o praktičnem usposabljanju, predlog opisne ocene lastnega procesa učenja in dosežkov pri praktičnih izkušnjah,
- mora pridobiti pozitivno oceno prakse s strani 'zunanjega' mentorja in mentorja na fakulteti.

Zahteve zavoda / gospodarske organizacije so, da študenti:

- redno prihajajo na praktično usposabljanje, do 40 ur tedensko,
- upoštevajo hišni red in navodila mentorja (v podjetju) ter koordinatorja (v izobraževalni inštituciji),
- varujejo zaupnost podatkov,
- upoštevajo navodila iz varovanja zdravja, protipožarnega varstva, higiene na delovnem mestu, uporabe predpisanih zaščitnih sredstev,
- izdelajo poročilo o praktičnem usposabljanju v dogovorjenem roku.

Mentorstvo v praktičnem usposabljanju 9

Praktično usposabljanje poteka v povezavi med

- študentom,
- koordinatorjem / mentorjem na članici in
- 'zunanjim' mentorjem pri izvajalcu praktičnega usposabljanja: v gospodarski organizaciji, v izobraževalnem zavodu, neprofitnem zavodu...

Mentor mora biti strokovno usposobljena oseba. Koordinator/ mentor na fakulteti je *habilitirani učitelj*, zunanji mentor pa je imenovan glede na strokovne zahteve posamezne članice. Lahko je to *licencirani mentor* ali pa je to v zavodu oz. gospodarski organizaciji zaposlen delavec z izobrazbo, ki ni nižja od tiste, ki jo bo pridobil študent po zaključku študija in ima delovne izkušnje na ustreznem strokovnem področju. Izjemoma lahko pri posameznih izvajalcih, kjer nihče od zaposlenih ne izpolnjuje pogojev, za mentorja določijo zaposlenega, ki ima največ izkušenj z zahtevnimi in odgovornimi nalogami.

Vloga mentorja je, da je študentu hkrati vzornik, motivator in svetovalec, ki:

- spodbuja strokovni razvoj študenta,
- ustvarja priložnosti za učenje na področjih komuniciranja, kritičnega mišljenja, odgovornosti, prilagodljivosti in timskega dela,
- uči specifične spretnosti,
- postavlja izzive in dodeljuje odgovornosti,
- da je konstruktivne povratne informacije tako o študentovih močnih, kot šibkih točkah,
- pomaga razumeti kulturo izvajalca praktičnega usposabljanja,
- odgovarja na vprašanja in je dosegljiv za pogovor,
- vzpodbuja in daje podporo,
- deli informacije,
- pomaga študentu vzpostaviti mrežo poslovnih stikov.

Naloge mentorja na članici ter 'zunanjega' mentorja fakulteta se lahko natančneje opredeli oz. dopolni v pogodbi o izvajanju praktičnega usposabljanja.

9.1. Naloge koordinatorja / mentorja na fakulteti

Koordinator / mentor

- pripravi program (učni načrt) praktičnega usposabljanja,
- skupaj z 'zunanjim' mentorjem se dogovori o poteku praktičnega usposabljanja v organizaciji,
- študente seznanjajo s programom, vsebino, cilji, nalogami ter ustreznimi informacijami o praktičnem usposabljanju,
- sodeluje pri pridobivanju zunanjih institucij (podjetij...) za izvajanje praktičnega izobraževanja,
- občasno nadzira delo študenta na praktičnem izobraževanju,
- je zadolžen za komunikacijo med fakulteto in 'zunanjim' mentorjem oz. institucijo,
- zagotovi v času trajanja praktičnega usposabljanja 'zunanjemu' mentorju in študentu možnost rednih stikov, konzultacij, dodatnih informacij in po potrebi tudi obišče izvajalca delovne prakse,
- pregleda poročilo študenta in oceno 'zunanjega' mentorja o praktičnem usposabljanju,
- oceni opravljeno študijsko obveznost in oceno vpiše v dokument o opravljenih obveznostih (e-indeks).

9.2. Naloge 'zunanjega' mentorja

Mentor v zavodu oz. gospodarski družbi (izvajalec praktičnega usposabljanja)

- načrtuje in organizira potek praktičnega usposabljanja študenta skupaj s koordinatorjem / mentorjem iz fakultete,
- pripravi vse potrebno za prihod študenta na mesto izvajanja praktičnega usposabljanja, zagotovi ustrezne pogoje za usposabljanje (dogovor z vodstvom institucije in s kolegi glede sodelovanja in statusa študenta, delovni prostor, potrebne informacije, pripravi gradivo za delo v skladu s programom praktičnega usposabljanja),
- predstavi študenta delovni sredini, kjer bo študent opravljal praktično usposabljanje,
- vodi, usmerja in svetuje študentu v času praktičnega izobraževanja,
- določi oblike in vsebine pisnega dela (skupaj s študentom), ki ga pripravi študent,
- nadzira študenta pri izdelavi pisnega izdelka,
- oceni študentovo praktično usposabljanje,
- izda potrdilo o opravljenem praktičnem usposabljanju.

Prednosti mentorstva:

- mentorju omogoča, da se prek poučevanja sam uči,
- pomaga mentorju, da ostaja seznanjen z novostmi na svojem področju,
- mentorja izpostavlja novim idejam,
- mentorju nudi notranje zadovoljstvo ob uspehih študenta,
- razširja mentorjevo mrežo poslovnih poznanstev.

V Prilogi 5 je priložen program za izobraževanje mentorjev. Cilj seminarja za mentorje/ice študentom na I. in II. stopnji študijskih programov UL je mentorje/ice seznaniti s sodobnimi praktičnimi in teoretskimi znanji o mentorstvu ter jih tako spodbuditi k iskanju lastnega mentorskega pristopa in h kritični strokovni refleksiji. Seminar usposablja strokovnjake – potencialne mentorje - v zavodih oz. gospodarskih družbah za načrtovanje, izvajanje in evalvacijo mentorskega dela. Prav tako se mentorji/ice med seminarjem usposablja za nadaljnje razvijanje partnerskega modela kakovosti mentorsko-pedagoško-andragoškega dela v svojem delovnem okolju.

Primeri dobre prakse 10

V nadaljevanju so predstavljeni primeri dobre prakse članic Univerze v Ljubljani, ki uporabljajo različne načine podpore, pomoči in svetovanja študentom pri praktičnem usposabljanju.

10.1. Praktično usposabljanje na fakulteti za upravo

(asist. mag. Nina Tomaževič, Fakulteta za upravo Univerze v Ljubljani)

Fakulteta za upravo je v šolskem letu 2005/2006 med prvimi fakultetami v Sloveniji pričela z uvajanjem bolonjskih študijskih programov, kar je pomenilo tudi spremembo dotedanje ureditve praktičnega usposabljanja študentov. Prejšnji sistem ureditve praks ni zadovoljeval niti organizacij, kjer so študentje prakso opravljali, niti študentov niti pedagoških ciljev. Obvezna praksa študentov po prejšnji ureditvi ni bila podrobno vsebinsko opredeljena, zato se je velikokrat izvajala rutinsko, brez posebnih programov, ciljev in namena. V okviru novih bolonjskih programov, katerih ključna dodana vrednost je povezanost s prakso in delodajalci, pa je bila praksa vzpostavljena na novih temeljih, ki stremijo k večji zaposljivosti diplomantov in seveda njihovi večji usposobljenosti ob zaključku študija.

Osnovni namen novega koncepta praks je večplasten in obsega naslednje:

- vsebina študijskega procesa mora biti usmerjena v opredeljevanje in merjenje kompetenc diplomantov in njihove uspešnosti pri zaposlovanju v upravi,
- programi predmetov morajo izoblikovati in se osredotočiti v vsebine, pomembne za reševanje nalog in problemov v upravi,
- vključevanje strokovnjakov iz prakse v pedagoški proces: neposredna (aktivna) in posredna (pasivna) praksa,
- izboljšanje opredelitev kompetenc diplomantov in usklajenost razvijanja kompetenc glede na razvoj upravnih postopkov,
- motivacija študentov za uspešnejše študijske rezultate in povečevanje odgovornosti do pridobivanja znanja in delovnega mesta
- razpoznavnost študentov Fakultete za upravo po njihovi prizadevnosti in odgovornosti med delodajalci naših diplomantov.

Strateški cilji pri razvoju študentske prakse izhajajo z vidika ciljev pedagoškega procesa, kjer je praksa dejavnik, ki:

1. zagotavlja pridobivanje uporabnih kompetenc diplomantov Fakultete za upravo,
2. usmerja razvoj Bolonjskih študijskih programov,
3. prispeva k razvoju upravne discipline,
4. povečuje zaposlitvene možnosti diplomantov,
5. vključuje strokovnjake iz prakse
6. povečuje mednarodno izmenjavo študentov in diplomantov pri pridobivanju delovnih izkušenj.

Vsebinska opredelitev prakse je izvedena v okviru tem praktičnega usposabljanja, ki jih študentje izvedejo pri opravljanju prakse. Teme problemskih nalog so opredeljene tako, da so v njih vključene vsebine, ki jih študentje osvojijo v okviru vpisanega programa študijskih predmetov. Teme so problemsko opredeljene glede na mesto kjer bo študent lahko opravljal prakso. Izhajajo lahko iz ožjega predmetnega področja ali so širše in zahtevajo v večjem obsegu uporabo kompetenc z različnih predmetnih področij.

Organizacije izberejo teme (le-te so s strani mentorjev na fakulteti pripravljene na podlagi želja organizacij) in razpišejo prosta mesta za določeno šolsko leto. Nabor sodelujočih organizacij smo v prvem letu osnovali na:

- organizacijah, ki so mesta za prakso nudile že v preteklosti
- organizacijah, ki so se na podlagi predstavitev projekta želele na novo vključiti v izboljšan koncept izvajanja praks
- organizacijah, ki so se za sodelovanje odločile na podlagi ponudb novega koncepta prakse s strani naših predavateljev, katerih strokovne reference so jim znane.

V letošnjem šolskem letu so zanimanje izrazile tudi večji sistemi iz zasebnega sektorja, saj študij uprave ne pokriva samo kompetenc s področja javne, ampak tudi iz poslovne uprave.

Študent izbere temo in organizacijo, sledi ureditev formalnih postopkov (izpolnitev obrazca v organizaciji, prijava v referatu, priprava pogodbe,...). Praksa je sestavljena iz dveh delov – iz priprav na fakulteti in iz dela v organizaciji:

- v delu, ki se izvaja na fakulteti in v okviru študentovih lastnih priprav, je pred začetkom opravljanja praks (konec jesenskega semestra) organizirano usposabljanje kot priprava za izvajanje praks, ki vključuje predstavitev novega koncepta, seznanitev s formalnostmi in organizacijo praks, s programsko opremo, s teoretičnim povzetkom posameznih področij (upravno-pravni, finančni, organizacijsko-kadrovski) ter s predstavitvijo posameznih tem.
- v delu, ki se izvaja v organizaciji, študent opravi enomesečno prakso ob mentorju v organizaciji, ki je vnaprej seznanjen s terminom, temo in podatki o študentu.

Posebno usposabljanje je vsako leto izvedeno tudi za mentorje v organizacijah, s posebnim poudarkom na seznanitvi mentorjev z vlogo mentorja pri opravljanju prakse. Preostali del usposabljanja vključuje predstavitev novega koncepta, seznanitev s formalnostmi in organizacijo praks, ter s predstavitvijo posameznih tem

Navodila za študente (strokovna, organizacijska, metodološka) ter vzorci pripravljenih tem so objavljeni v programski rešitvi za e-učenje, imenovani e-Campus. Obrazci in obvestila so objavljena na spletnih straneh e-referata.

Zamišljeni način izvajanja prakse pomeni tudi ponudbo Fakultete za upravo, da prislunne potrebam uprave kot bodočega delodajalca in vključuje javne uslužbenca, ki bi prevzeli mentorstvo našim študentom, v pedagoško udejstvovanje in druge možnosti sodelovanja pri različnih področjih delovanja Fakultete za upravo ter v prenos znanja iz tujine preko izmenjav Erasmus, programov Leonardo, raziskav, ipd..

10.2. Sportfolio.si – e-učeča skupnost na področju praktičnega pedagoškega usposabljanja študentov fakultete za šport

(asist. dr. Matej Majerič, Fakulteta za šport Univerze v Ljubljani, Marko Kolenc)

Uvod

Že dolgo je znano, da samo teoretična znanja, pridobljena s študijem v praksi ne zadostujejo. Zato se v zadnjem času z uvedbo Bolonjske reforme na fakultetah Univerze v Ljubljani pojavlja vse večja zahteva po pridobivanju in izpopolnjevanju poklicnih kompetenc v praksi. To pa pomeni hkrati potrebo po vzpostavitvi kakovostnega praktičnega pedagoškega usposabljanja, kar je tudi velik izziv za sodelovanje in povezovanje »teorije in prakse«.

Sodobni trendi v svetu in EU tudi na področju izpopolnjevanja poklicnih kompetenc kažejo porast e-učečih skupnosti (t.i. e-skupnosti), ki uporabljajo blogge. Blogi (npr. Wordpress, Blogger ...) so več kot spletne strani, so osebni spletni dnevniki, ki omogočajo uporabnikom, da z objavami svojih prispevkov, komentarjev, videov, slik, gradiv, prezentacij in različnih drugih povezav komunicirajo s svetovnim spletom.

V svetu je glavnina blogov še vedno namenjena predvsem poročanju o dogodkih, vtisih in razmišljanjih, ki izhajajo iz osebnega življenja. Postopoma pa se uporaba blogov in e-skupnosti, zlasti na univerzah, širi tudi na področje izobraževanja (npr. Princeton University, University of Minnesota, Cornell University, University of Massachusetts Lowell, The University of British Columbia). Primeri potrjujejo, da funkcionalnost blogov lahko prenesemo tudi v izobraževanje. Z njihovim mreženjem lahko vzpostavimo e-skupnost, ki uporabnikom omogoča pridobivanje, razvoj in izmenjavo poklicnih kompetenc (tudi Majerič in Kolenc, 2005).

Fakulteta za šport je v študijskem letu 2006-07 izvedla pilotski projekt »Model praktičnega pedagoškega usposabljanja študentov Fakultete za šport«, ki ga sofinancira tudi Evropski socialni sklad EU in Ministrstvo za šolstvo in šport, s katerim je vzpostavila e-učečo skupnost na področju praktičnega pedagoškega usposabljanja študentov. Tako se je z uporabo sodobne tehnologije pričela vzpostavljati kulturo ravnanja s poklicnimi kompetencami, ki temelji na ideji, da »lastno znanje lahko razvijaš, če ga deliš z drugimi«. E-učeča skupnost je zasnovana na odprti metodi usklajevanja, ki jo je Evropski svet v Lizboni (2000) opredelil kot »način, s katerim se širijo primeri dobre prakse in s katerim je mogoče uresničiti strateške cilje na področju izobraževanja in usposabljanja v EU do 2010« (Izobraževanje in usposabljanje v Evropi, 2002).

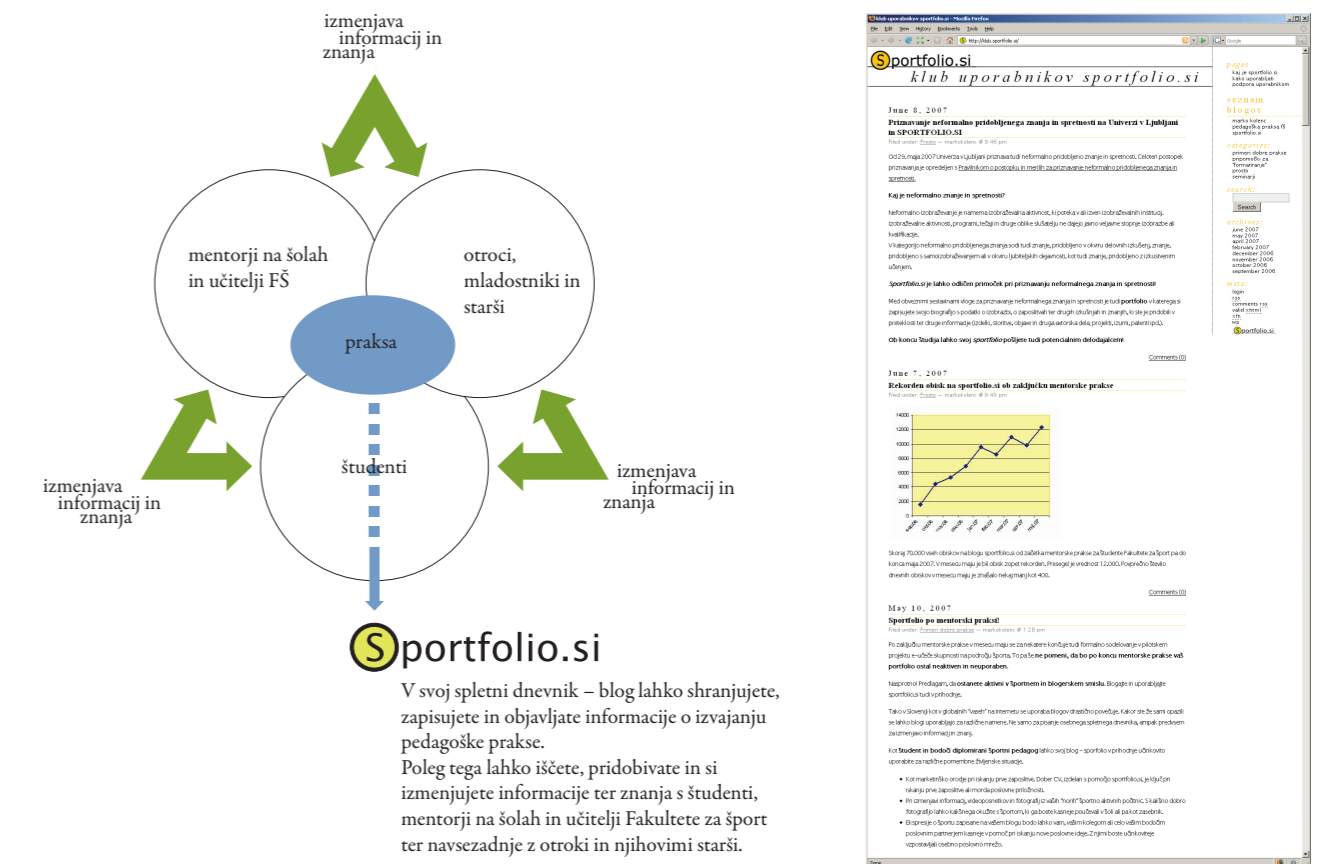
Glede na strateške usmeritve večine EU politik (Bolonjska reforma, 1999; Lizbonska strategija, 2000; Program vseživljenjskega učenja, 2006 itd.) lahko pričakujemo, da bodo e-učeče skupnosti na področju izobraževanja in usposabljanja v kontekstu vzpostavljanja »družbe znanja« v prihodnosti prevzele vodilno vlogo na področju pridobivanja poklicnih kompetenc in vseživljenjskega učenja. Zlasti zato, ker postaja glavni cilj usposabljanja in izobraževanja v EU, da posameznik v čim krajšem času pridobi funkcionalna znanja oz. specifične poklicne kompetence in čim hitreje vstopi na trg dela, kjer nato predvsem specifične kompetence nadgrajuje in gradi lastni »know-how«. »Know-how« v družbi znanja predstavlja »blagovno znamko« posameznika, ki jo le-ta v e-učeči skupnosti lahko »promovira« in si na ta način omogoča tudi večjo mobilnost in fleksibilnost zaposlovanja. Dodatne funkcionalnosti (npr. RSS) pa omogočajo vzpostavljanje individualnih mrež blogov, glede na interes posameznika. Pričakovati je, da bodo blogi v prihodnje poenostavili tudi Europass, ki je namenjen povečevanju mobilnosti zaposlovanja znotraj EU.

Vsi ti procesi so vezani tudi na posodabljanje sistemov vzgoje in izobraževanja. Institucije (univerze, fakultete ...), ki izobražujejo in usposablja strokovni kader, bodo s svojimi strokovnjaki (učitelji, raziskovalci ...) morale uvajati novosti in vzpostaviti »živo« znanje, ki bo ustrezalo potrebam in zahtevam uporabnikov oz. trgu dela.

E-skupnosti, ki s primeri dobre prakse ustvarjajo »živo znanje«, bodo lahko dobra podpora konvencionalnim oblikam izobraževanja, saj bodo krepile aktivno partnerstvo med »teorijo in prakso«.

Predstavitev e-učeče skupnosti za praktično pedagoško usposabljanje študentov »Sportfolio«

Prvo e-učečo skupnost za praktično pedagoško usposabljanje pri nas – »Sportfolio« smo vzpostavili z upoštevanjem najsodobnejših trendov in tehnoloških rešitev za vzpostavljanje e-učečih skupnosti, ki jih omogočajo odprto kodna spletna orodja (Slika 1 in Slika 2).

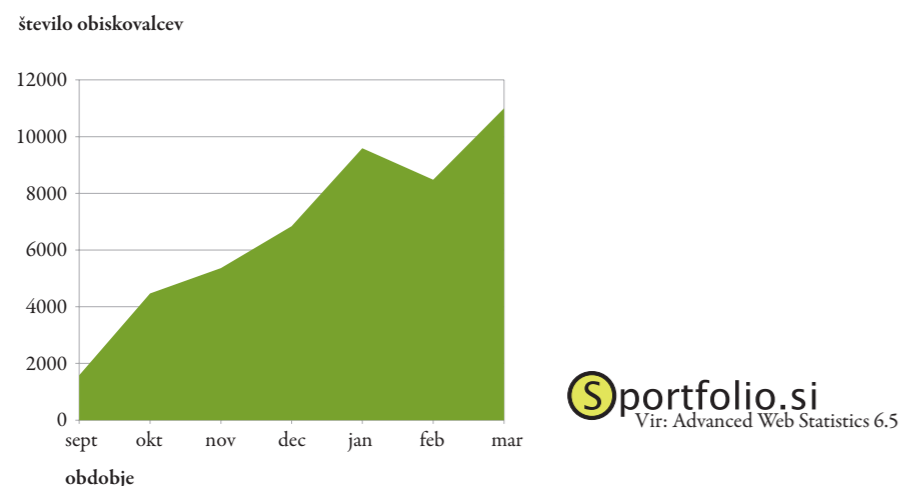

Glavni namen pilotskega projekta »Sportfolio.si« je bilo vzpostaviti e-učečo skupnost učiteljev Fakultete za šport, učiteljev – mentorjev ter študentov na praktičnem pedagoškem usposabljanju, ki si bo prizadevala za sodelovanje in povezovanje »teorije in prakse«. Uporabniki lahko v okviru skupnosti s pomočjo blogov (spletnih dnevnikov) izmenjujejo »primere dobre prakse« (različne izkušnje, refleksije o opravljenih urah, učne priprave, druga gradiva ipd.) in tako pridobivajo, razvijajo in izmenjujejo poklicne kompetence na področju športne vzgoje. S tem uresničujemo idejo, da »lastno znanje lahko razvijaš, če ga deliš z drugimi«. Za zaščito avtorskih pravic lahko uporabniki uporabljajo licenco Creative Commons (CC), ki je globalno gibanje za zaščito avtorstva in upošteva nacionalno zakonodajo na tem področju.

E-učeča skupnost »Sportfolio.si« je vzpostavljena s pomočjo blogov učiteljev in asistentov Fakultete za šport, učiteljev – mentorjev in študentov. Glavni blog www.projekt.sportfolio.si je namenjen podpori pri izvajanju praktičnega pedagoškega usposabljanja. Na njem so objavljene vse informacije in vsebine za uporabnike (navodila za prakso, svetovanje za PPU, aktivnosti PPU, priročnik, obrazci, primeri dobre prakse, aktualna problematika PPU, strokovna problematika, razvoj kompetenc ...). Podporni blog www.klub.sportfolio.si pa je namenjen podpori uporabnikom pri uporabi blogov in tehničnim informacijam za njihovo uporabo (npr. kako uporabljati blogge, kako objaviti fotografije, video, prezentacije ipd.). Osebnosti blogge pa uporabniki uporabljajo za pisanje dnevnika prakse, refleksije o opravljenem delu, izmenjavo primerov dobre prakse ipd..

V študijskem letu smo tako s pomočjo spletnih blogov razvili učinkovito informacijsko podporo za uspešno in kakovostno izvajanje praktičnega pedagoškega usposabljanja. Na ta način smo študentom omogočili tudi nove priložnosti za izmenjavo informacij in znanja ter pridobivanja poklicnih kompetenc, ki jih bodo potrebovali pri vstopu na trg dela.

Slika 3: Pregled obiska na spletni strani učeče skupnosti v obdobju od sep. 06 do mar. 07.

V prvi e-učeči skupnosti na Univerzi v Ljubljani »Sportfolio.si« je bilo do decembra 2006 vzpostavljenih 219 blogov. Od tega je bilo registriranih 50 blogov učiteljev (od 63 vključenih), 165 blogov študentov (od 184 vključenih), 3 blogi učiteljev oz. asistentov Fakultete za šport (od 7 vključenih) in blog podpore uporabnikom. Od vseh registriranih blogov jih bilo do marca 2007 aktivnih 169 (36 blogov učiteljev – mentorjev, 130 blogov študentov in 3 blogi učiteljev oz. asistentov). Ugotovili smo, da je 61 študentov bloge uporabljalo pretežno za objavljanje seminarskih nalog in IKT gradiv; 69 študentov pa je na njih pisalo tudi dnevnik praktičnega pedagoškega usposabljanja in objavljalo učne priprave in različne predloge za prakso. 28 učiteljev – mentorjev je na svojih blogih objavilo urnike in druge informacije povezane s praktičnim pedagoškim usposabljanjem študentov; 8 učiteljev pa je na njih redno objavljalo različne informacije. V času od septembra 2006 do marca 2007 je bilo v učeči skupnosti objavljenih že več kot 1000 različnih prispevkov (učnih priprav na pouk, video posnetkov, primerov dobre prakse, drugih gradiv ...). Med blogi pa je bilo izmenjanih za več ko 9 GB informacij in elektronskih vsebin. V tem obdobju je bilo na spletni strani www.sportfolio.si zabeleženih skoraj 50.000 obiskov.

Ugotovitve

Analiza kaže, da je bila večina učiteljev – mentorjev in študentov pripravljenih sodelovati v e-učeči skupnosti in svoja znanja, izkušnje oz. kompetence deliti z drugimi. Večina jih je ocenila, da so e-učeče skupnosti, ki omogočajo vseživljenjsko učenje uporabne in potrebne za uspešno opravljanje poklica, saj v njih lahko pridobivajo in izmenjujejo različne strokovne informacije, nove ideje za poklicno delo in odgovore na različne strokovne probleme. Večina jih je bila pripravljenih sodelovati v e-učeči skupnosti in v njej izmenjevati didaktična gradiva (učne lističe, kartone, plakate, merila in opisnike za ocenjevanje, video posnetke ...) in učne priprave ter jih deliti z drugimi učitelji – mentorji in študenti.

Aplikacija učeče skupnosti v praksi ter njena uporaba med učitelji in študenti kaže zelo spodbudne rezultate. S tem je Fakulteta za šport kot prva članica Univerze v Ljubljani vzpostavila učečo skupnost, ki študentom, učiteljem in asistentom ter učiteljem »praktikom« omogoča izmenjevanje znanja, kompetenc, izkušenj na področju praktičnega pedagoškega usposabljanja. Na ta način omogoča tudi hitrejšo izmenjavo informacij in znanja med Fakulteto za šport, kot osrednje »institucije znanja« na področju športa v Sloveniji ter učitelji na njenih partnerskih šolah. S tem pristopom uresničuje tudi strateške cilje UL (2006-2009) saj vzpodbuja in razvija partnerski odnos med teorijo in prakso, utrjuje skupnost učiteljev fakultete, študentov in učiteljev »praktikov« in omogoča podporo za vseživljenjsko učenje.

Glede na pridobljene izkušnje in vzpodbudne rezultate pri vzpostavljanju in delovanju e-učeče skupnosti »Sportfolio.si« načrtujemo, da bomo v letu 2007-08 pripravili številne posodobitve, ki bodo uporabnikom omogočile dodatne možnosti za pridobivanje, izmenjevanje znanja in kompetenc. Načrtujemo tudi vzpostavljanje novih učečih skupnosti na področju športa, ki bodo lahko vplivala na njegov razvoj z vseh vidikov.

Za Univerzo v Ljubljani je projekt »Sportfolio.si« primer dobre prakse sodelovanja med teorijo in prakso. Model Fakultete za šport se lahko hitro prenese na posamezne članice oz. na celotno Univerzo. Vzpostavi se lahko med-sektorsko povezovanje in izmenjevanje informacij in znanja med fakultetami znotraj Univerze in med drugimi univerzami ter sodelovanje med različnimi gospodarskimi panogami. To pa pomeni tudi uresničevanje strateški EU politik (Bolonjska deklaracija, 1999; Lizbonska strategija, 2000; Program vseživljenjskega učenja, 2006 itd.) na področju izobraževanja in usposabljanja ter vzpostavljanja »družbe znanja«.

10.3. Praktično usposabljanje kot del načrtovanja delovne kariere na ekonomski fakulteti

(Jana Pucelj, Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani)

»V letih, ko sem kot poslovnež delal s študenti, sem ugotovil, da večina študentov nima drugih ciljev kot obiskovati fakulteto in dobiti diplomo. Poleg teh ciljev nimajo nobene ideje o tem, kaj bi v svojem življenju počeli.« (Davidson, 1986, str. 12)

Študenti velikokrat podobno pristopajo tudi k praktičnemu usposabljanju – to je le ena od študijskih obveznosti, ki jo morajo opraviti. Na praktično usposabljanje ne gledajo širše, kot na prvi korak za vstop v poklic, kot možnost pridobivanja novih znanj, izkušenj in za razvijanje kompetenc. Zato ima tukaj pomembno vlogo fakulteta, da študentom predstavi pomen praktičnega usposabljanja, svetuje pri izbiri usposabljanja, pomaga pri iskanju mest za izvajanje usposabljanja in v končni fazi praktično usposabljanje vključi v načrtovanje kariere posameznega študenta.

Praktično usposabljanje je Ekonomska fakulteta vključila v širši kontekst načrtovanja kariere. Ustanovljen je bil Center za svetovanje in razvoj študentov (CERŠ), katerega namen je pomagati študentom pri študiju, načrtovanju kariere in osebnem razvoju, da si bodo kot diplomanti lažje utrlj pot v poslovni svet. Preko centra pa imajo tudi delodajalci lažjo pot do dobrih kadrov z ekonomsko/poslovno izobrazbo.

CERŠ nudi študentom podporo v različnih oblikah:

- organizacija delavnic in predavanj, organizacija različnih dogodkov, ki omogočajo povezovanje s potencialnimi delodajalci, vnos življenjepisa preko uporabniških strani CERŠ,
- pomoč pri načrtovanju poklicne poti, svetovanje, obveščanje o prostih delovnih mestih, razpisih, dogodkih in novostih na trgu dela po elektronski pošti, internetu ali v sporočilnih predalčkih,
- različne oblike sodelovanja z delodajalci.

Praksa je pomemben del študija in prvi pomemben korak na poti k zaposlitvi. Praksa lahko predstavlja podlago ali celo dogovor z delodajalcem za kasnejšo zaposlitev. Dobra strokovna praksa lahko omogoči neponovljivo praktično izkušnjo, ki bo v veliko pomoč pri nadaljnji karieri. Pomembno je, da študent k temu pristopi resno in samoiniciativno ter tega ne prepusti naključju.

Načrtovanje poklicne poti se začne že pred vpisom na fakulteto. Izobraževanje je prvi pogoj, da lahko določeno delo oz. poklic opravljamo. Vendar je napačno prepričanje, da je potrebno najprej pridobiti izobrazbo in šele potem razmišljati o poklicu in karieri. Postopek je potrebno obrniti: Najprej je potrebno razmisliti o svojih željah, zmožnostih, sposobnostih, oblikovati svoj poklicni cilj in potem zanj delati. Strokovna praksa je zagotovo pomemben del tega postopka.

Poklicna pot je podobna potovanju, ki ga posameznik načrtuje, raziskuje možnosti, oblikuje, se nanj pripravi in nato uživa. Tudi poklicno pot je potrebno najprej načrtovati, spremljati različne možnosti in dogajanja na trgu, se dodatno izobraževati in usposabljanje, pridobiti določene delovne izkušnje in nato pripraviti strategijo iskanja svoje prve zaposlitve. Ekonomska fakulteta svoje študente preko strokovne prakse uči postopka načrtovanja svoje kariere.

Načrtovanje kariere običajno poteka po sledečih korakih, ki so priporočeni vsakemu študentu, ki se odpravlja na opravljanje strokovne prakse:

1. korak: Spoznavanje samega sebe

Pred začetkom načrtovanja svoje kariere, je potrebno spoznati samega sebe, kakšna so vrednote, cilji, interesi, znanja, sposobnosti oz. večšine in osebnost.

2. korak: Spoznavanje trga dela

Na trg dela vpliva ogromno spremenljivk, ki lahko v prihodnosti vplivajo na kariero.

3. korak: Spoznavanje poklica

Zapomniti si velja, da nek poklic zelo lepo zveni v definiciji, vendar pa v realnosti ne bo pisan na kožo vsakemu.

4. korak: Izobraževanje in usposabljanje

Pri planiranju poklicne poti je temelj izobraževanje in usposabljanje.

5. korak: Pridobivanje delovnih izkušenj

Pri iskanju zaposlitve vsakega delodajalca zanimajo delovne izkušnje, ki jih ima kandidat. Pomembno je, da si jih je pridobiti že med študijem.

7. korak: Priprava življenjepisa, CV-ja, ponudbe, prijave

Za pisanje prijav, ponudb, življenjepisov, CV ni nobene splošno pravilne oblike, obstajajo le neka splošni nasveti in napotki.

8. korak: Priprava na zaposlitveni razgovor

Dan pred zaposlitvenim razgovorom je smiselno še enkrat razmisliti o vseh podrobnostih, ki lahko vplivajo na odločitev delodajalca: odgovori na vprašanja, primerna obleka, obnašanje, pravočasnost itd.

9. korak: Priprava na zaposlitev

Vrata v poslovni svet so odprta in prva zaposlitev je zagotovljena. Manjka le še nekaj pomembnih korakov, na katere se je tudi potrebno pripraviti: pogodba o delovnem razmerju, pogajanja o plači, vključevanje v novo delovno okolje, spoznavanje sodelavcev in drugo.

Študenti lahko podrobno spoznajo in pogledajo opisane korake v priložniškem priročniku *Iskanje prakse in zaposlitve, v različnih brošurah in na spletni strani CERŠ*.

Univerza v Ljubljani

EKONOMSKA
FAKULTETA

NA IZKUŠNJAH SE UČIMO IN...

O praktičnem usposabljanju smo začeli razmišljati drugače:

...VEČ KOT LE ŠTUDIJ - MI RAZMIŠLJAMO, KAJ SLEDI...

Praktično usposabljanje je tako postalo del kariernega centra Ekonomske fakultete, ker:

- predstavlja prvi stik študenta s prakso v praksi,
- študent lahko spozna poklic, ki ga zanima,
- študent pridobiva delovne izkušnje, ki so predpogoj za zaposlitev,
- študent se nauči korakov vstopa na trg dela (poslovno komuniciranje, prijave, življenjepisi, zaposlitev, razgovori itd.).

10.4. Oblikovanje modela praktično-pedagoškega usposabljanja na pedagoški fakulteti v Ljubljani

(asist. dr. Mojca Juriševič, Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani)

Na Pedagoški fakulteti v Ljubljani ima praktično-pedagoško usposabljanje (v nadaljevanju PPU) dolgoletno tradicijo – v študijske programe za izobraževanje učiteljev je vključeno od samih začetkov njenega delovanja, t.j. v obdobju Višje pedagoške šole (1947-1964), v obdobju Pedagoške akademije (1964-1987), pa vse do obdobja visokošolskega univerzitetnega študija (od leta 1987 dalje). V vseh teh letih se je na podlagi vrste izkušenj in pod vplivom različnih reform se je PPU kot del študijskih programov PeF tudi spreminjalo in izboljševalo.

V študijskem letu 2005/2006 je bila v sklopu projekta Partnerstvo fakultet in šol znotraj fakultete izvedena raziskava, ki je za cilj imela preučiti aktualno stanje izvajanja PPU na različnih študijskih programih ter ga na podlagi ugotovljenih pomanjkljivosti izboljšati (več o tem v: Juriševič et al., 2005). Raziskava je pokazala vrsto primerov dobre prakse, poleg tega pa je opozorila tudi na vrzeli konceptualne, organizacijske in systemske narave. Raziskovalne ugotovitve so tako predstavljale pobudo za nadaljevanje projekta v študijskem letu 2006/2007, in sicer v smislu konceptualizacije Modela PPU kot konkretnega predloga za odpravljanje v raziskavi identificiranih pomanjkljivosti v skladu z vizijo Pedagoške fakultete v Ljubljani in s sodobnimi trendi na področju izobraževanja različnih pedagoških strokovnjakov - razrednih in predmetnih učiteljev, socialnih, specialnih in rehabilitacijskih ter likovnih pedagogov in vzgojiteljev predšolskih otrok.

Med pomembnejšimi in za konceptualizacijo Modela PPU indikativnimi zaključki omenjene raziskave velja izpostaviti naslednje:

1. Na Pedagoški fakulteti v Ljubljani se na različnih oddelkih PPU študentov izvaja na različne načine, kar je vsebinsko sicer povsem pričakovano in zaradi študijske specifičnosti po posameznih programih razumljivo, vendar neenotnost v postopkih izvajanja - kot odsotnost jasne teoretske usmerjenosti PPU kot enotne vizije ali modela ter neenotnost v oblikah ter ravneh komunikacije z vzgojnoizobraževalnimi zavodi - pogosto vodi tudi k določenim organizacijskim ter vsebinskim težavam znotraj fakultete (inter- in intra-oddelčno) ter med fakulteto ter vzgojnoizobraževalnimi zavodi, kar pomembno znižuje kakovost študijskega procesa.
2. V odnosu med fakulteto in vzgojnoizobraževalnimi zavodi prevladuje nižja stopnja partnerstva, ki se zaradi neenotne usmerjenosti različnih oddelkov v izvajanju PPU izraža pretežno v ponavljajočem se vzpostavljanju stabilnosti organizacijske strukture, kar onemogoča nadaljnji razvoj odnosa, to je prehod iz organizacijskih na višje, vsebinske vidike partnerstva – empirično identificirani razlogi so predvsem v nejasni delitvi vlog med partnerji, v podvajanju nalog partnerjev ter v različnih pričakovanjih ter posledičnem doživljanju zadovoljstva glede »vložka« ter »dobička« sodelovanja v izvajanju praktično-pedagoškega usposabljanja posameznih partnerjev.
3. Med fakultetnimi učitelji ter mentorji študentov v vzgojnoizobraževalnih zavodih obstaja pomemben konceptualni konflikt v razumevanju vloge praktično-pedagoškega usposabljanja v procesu dodiplomskega izobraževanja učiteljev in/ali pedagogov. Mentorji namreč kot cilj praktično-pedagoškega usposabljanja razumejo v smislu pridobivanja praktičnih izkušenj študenta, fakultetni učitelji pa tudi kot reflektiranje študentovih učnih izkušenj v avtentičnem študijskem okolju ter učenje na njihovi osnovi.

Razkorak med obema paradigmama učenja, transmisijsko in konstruktivistično, ki iz ugotovljenega stanja izhaja, skuša Model PPU premestiti s stabilno konceptualno osnovo na podlagi sodobnih znanstveno-raziskovalnih spoznanj, ki je prenosljiva na vse študijske programe Pedagoške fakultete v Ljubljani in je uporabna za različne oblike PPU (hospitacije, nastopi, praksa) v procesu njegove postopne implementacije; poudarek je na postopnem izpopolnjevanju PPU v tistih elementih, za katere je bilo ugotovljeno, da so potrebni prenove, ob ohranitvi dobrih praks na različnih oddelkih in relativno podobne obremenitve študentov v smislu kreditnih točk znotraj posameznih študijskih programov.

Model PPU temelji na socialno-konstruktivistični paradigmi učenja in poučevanja in/ali vzgojnega delovanja in sledi spoznanjem različnih sodobnih avtorjev, da bodoči pedagoški strokovnjaki poleg akademskega znanja potrebujejo še strokovno praktično znanje, ki pa ga lahko pridobijo le v avtentičnem učnem kontekstu, torej v konkretnih delovnih okoljih – v šoli, vrtcu ali v vzgojni ustanovi. Delovna okolja sprožajo še drugo, za študente nič manj pomembno vrsto učenja, in sicer profesionalno socializacijo, ki pomeni privzemanje kulture poklica - vrednot, stališč, znanj, spretnosti, interesov; če se torej študent na fakulteti uči in nauči potrebnih teoretskih vsebin in razvija različne akademske spretnosti, potem v pedagoški praksi pridobiva na strokovni identifikaciji in samopodobi ter s konkretnimi praktično-pedagoškimi izkušnjami sklone krog izkušnješkega učenja ter razvija različne strokovne kompetence. Nenazadnje je potrebno poudariti, da aktivna udeležba študentov v bodočih delovnih okoljih pomeni tudi profesionalno promocijo študentov, saj vzgojno izobraževalni zavod med izvajanjem študijskega procesa spoznava študente, to pa mu kasneje omogoča višjo stopnjo varnosti pri zaposlovanju diplomantov za nedoločen čas.

V Modelu PPU se dinamično prepletajo štiri vrste spoznanj:

- spoznanja o učenju študentov,
- spoznanja o vlogi, ki ga ima PPU v študijskih programih,
- spoznanja o strokovnem razvoju študentov med PPU ter
- spoznanja o naravi partnerskih odnosov na področju dodiplomskega izobraževanja.

Na osnovi teh spoznanj so določeni temeljni elementi Modela PPU:

- cilji in oblike PPU ter metode izvajanja (učne dejavnosti),
- kompetence, ki jih študenti razvijajo med PPU,
- vloge in naloge partnerjev po komunikacijskem protokolu za PPU,
- vloge študentov, na osnovi njihovega znanja ter prevladujoče vrste učenja,
- dosežki študentov na PPU,
- metode spremljanja in ocenjevanja študentov na PPU,
- spletni portal za učinkovitejše komuniciranje in
- evalvacija učinkovitosti implementiranega Modela PPU.

Model PPU predpostavlja vzpostavitev in negovanje partnerske kulture sodelovanja med Pedagoško fakulteto v Ljubljani in vzgojnoizobraževalnimi zavodi, ki z njo sodelujejo pri izvajanju PPU študentov na njenih dodiplomskih programih. Primarni skupinski cilj opisanega partnerstva je zagotoviti študentom avtentični učni kontekst oziroma pogoje za kakovostno učenje in gradnjo strokovnega znanja, ki jih fakulteta kot akademska institucija samostojno ne more ponuditi. Osrednja pozornost v modelu je namenjena študentu in njegovim učnim potrebam v odnosu do zahtev študijskega programa.

Model PPU je koncipiran dovolj široko, da pokriva posebnosti različnih oddelkov fakultete, ter dovolj fleksibilno, da je uporaben za različne oblike PPU (hospitacije, nastopi, praksa).

Notranja in zunanja evalvacija Modela PPU ter izkušnje z njegovo vzorčno implementacijo pa bodo prispevale k prvi objektivnejši oceni glede njegove dejanske aplikativne vrednosti, ki je sicer bila glavno vodilo pri njegovem oblikovanju.

Več o Modelu PPU: <http://www2.pef.uni-lj.si/model1/>

- Davidson Jim (1986): How to Plan Your Life. Gretna, Pelican.
- Devjak Tarjana (ur.) (2005): Partnerstvo fakultete in vzgojno-izobraževalnih zavodov: izobraževanje – praksa – raziskovanje. Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani, Ljubljana.
- Macarol Jana (2005): Iskanje prakse in zaposlitve, priročnik za študente. Pedagoški center Ekonomske fakultete, Ljubljana.
- Opalk Vesna (2003): Vloga mentorja in podjetja pri strokovnih praksah. Pedagoški center Ekonomske fakultete, Ljubljana.
- Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2005/36/ES z dne 7. septembra 2005 o priznavanju poklicnih kvalifikacij (Uradni list Evropske unije, L255/2005).
- Merila za akreditacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov (Uradni list RS, št. 101/2004).
- Merila za kreditno vrednotenje študijskih programov po ECTS (Uradni list RS, št. 124/2004).
- Pravilnik o pogojih, ki jih mora izpolnjevati zavod za izvajanje praktičnega pouka dijakov zdravstvenih šol in študentov visokošolskih zavodov za podelitev naziva učni zavod (Uradni list RS, št. 103/2005).
- Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 104/2005 – uradno prečiščeno besedilo).
- Zakon o visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 119/2006).
- Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/2006 – uradno prečiščeno besedilo).

Literatura za poglavje 10.2.:

- Bolonjska deklaracija (1999). Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo. (Pridobljeno, 27.3.2007 iz http://www.mvzt.gov.si/fileadmin/mvzt.gov.si/pageuploads/doc/dokumenti_visokosolstvo/Bolonjski_proces/bolonjska_deklaracija.pdf).
- Izobraževanje in usposabljanje v Evropi: različni sistemi, skupni cilji za 2010 (2002). Delovni program o ciljih za prihodnost sistemov izobraževanja in usposabljanja. Bruselj: Generalni direktorat za izobraževanje in kulturo, Evropska komisija.
- Kolenc, M. (2007). Obisk na spletnem mestu Sportfolio.si, po 5ih mesecih strmo navzgor. (Pridobljeno, 27.3.2007 iz <http://klub.sportfolio.si/>).
- Lizbonska strategija (2000). Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo. (Pridobljeno, 27.3.2007 iz http://ue.eu.int/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/00100-r1.en0.htm).
- Majerič, M. (2006). Poročilo o izvajanju projekta v letu 2006. Neobjavljeno. Ljubljana: Fakulteta za šport.
- Majerič, M. in Kolenc, M. (2005). E-samoučeča skupnost na področju vzgoje in izobraževanja. 10. mednarodna konferenca - MIRK'05 (Ur.: Labernik, Z.; Varšek, M.). Zbornik povzetkov. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport in drugi. str. 40.
- Majerič, M., Kovač, M., Strel, J., Kolenc, M. in Markelj, M. (2006). Pilotska analiza projekta. Projekt »Model praktičnega pedagoškega usposabljanja študentov Fakultete za šport«. Neobjavljeno. Ljubljana: Fakulteta za šport.
- Program vseživljenjskega učenja (2006). Uradni list Evropske unije, 24.11.2006. (Pridobljeno, 27.3.2007 iz http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/sl/oj/2006/l_327/l_32720061124sl00450068.pdf).
- Univerza v Ljubljani (2006). Strategija 2006-2009. (Pridobljeno, 27.3.2007 iz http://www.uni-lj.si/Univerza/StrategijaUL2006_2009.pdf).
- Majerič, M., Kolenc, M. (2007). "sportfolio.si" – vzpostavljanje e-skupnosti za razvoj poklicnih kompetenc in vseživljenjsko učenje učiteljev športne vzgoje. Pridobljeno dne 23.5.2007 s svetovnega spleta: http://projekt.sportfolio.si/files/2007/05/blog-majeric_kolenc_vzpostavljanje-sportfolila_sport-2007.pdf

Literatura za poglavje 10.4.:

- Juriševič, M., Krajncan, M., Lipec-Stopar, M., Magajna, Z., Pečar, M., Podobnik, U. in Vilič, I. (2005): »Model učne prakse kot del študijskih programov za začetno izobraževanje strokovnih delavcev«. V: Devjak, T. (ur): Partnerstvo fakultete in vzgojno-izobraževalnih zavodov : izobraževanje - praksa - raziskovanje : education - practical work – research (105-127), Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani, Ljubljana.

12 Priloge

Priloga 1:	Dokumenti, potrebni za izvedbo praktičnega usposabljanja v tujini	30
Priloga 1.1.:	Prijava za Erasmus študijsko prakso	30
Priloga 1.2.:	Izjava o opravljanju študijske prakse	32
Priloga 1.3.:	Delovni plan in Obveza o zagotavljanju kakovosti	34
Priloga 2:	Primer učnega načrta	38
Priloga 3:	Primer informacije o praktičnem usposabljanju za študente v obliki zgibanke	42
Priloga 3.1.:	Informacije o praktičnem usposabljanju v obliki zgibanke	42
Priloga 4:	Dokumenti, potrebni za izvedbo praktičnega usposabljanja	44
Priloga 4.1.:	Izjava izvajalca praktičnega usposabljanja	44
Priloga 4.2.:	Prijava študenta/tke na praktično usposabljanje	46
Priloga 4.3.:	Pogodba o praktičnem usposabljanju	48
Priloga 4.4.:	Poročilo o opravljenem praktičnem usposabljanju	52
Priloga 4.5.:	Potrdilo o opravljenem praktičnem usposabljanju	54
Priloga 4.6.:	Anketni vprašalnik	56
Priloga 5:	Program seminarja za izobraževanje mentorjev	60
Priloga 5.1.:	Program seminarja za izobraževanje mentorjev, prijavnica na uvodni seminar ter potrdilo o opravljenem seminarju	60
Priloga 5.2.a:	Prijavnica za uvodni seminar za mentorje (Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani)	64
Priloga 5.2.a:	Prijavnica za uvodni seminar za mentorje (Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani)	68
Priloga 5.3.a:	Vzorec potrdila o opravljenem uvodnem seminarju za mentorje, ki ga izda Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani	72
Priloga 5.3.b:	Vzorec potrdila o opravljenem uvodnem seminarju za mentorje, ki ga izda Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani	74

Priloga 1: dokumenti, potrebni za izvedbo praktičnega usposabljanja v tujini

PRILOGA 1.1.: Prijava za Erasmus študijsko prakso

PRIJAVA ZA ERASMUS ŠTUDIJSKO PRAKSOV LETU 2007/2008

Ime in priimek študenta¹: _____

Datum rojstva¹: _____

Naslov stalnega prebivališča¹:
_____

Naslov za obveščanje:
_____

(če drugačen od stalnega prebivališča)

Telefon¹: _____

E-mail¹: _____

Naziv članice¹: _____

Stopnja študija*: prvi drugi tretji četrti peti šesti absolvent/ka

Naziv študijskega programa¹: _____

Način študija¹: redno izredno

Naziv izvajalca študijske prakse: _____

Naslov izvajalca študijske prakse: _____

Država izvajalca študijske prakse: _____

Ime odgovorne osebe izvajalca študijske prakse: _____

Kontaktna oseba oziroma mentor študijske prakse: _____

Znanje tujih jezikov: _____

Predvideno trajanje študijske prakse¹: od _____ do _____

* stari študijski programi: 1 – univerzitetni, 2 – visokošolski strokovni, 3 – specializacija, 4 – magisterij znanosti, 5 – doktorat

* bolonjski študijski programi: 6 – univerzitetni, 7 – visokošolski strokovni, 8 – magistrski, 9 – doktorat

¹ Obvezno izpolnite!

Kraj in datum: _____

Podpis študenta/tke: _____

WORK EXPERIENCE CERTIFICATE

Name of organization providing training: _____

Address: _____

Person in charge: _____

Country where the company is based: _____

Country where the training will take place: _____

Contact person: _____

Student's mentor: _____

E-mail: _____

Phone: _____

Fax: _____

The organization/company _____ confirms that _____, a student at the University of Ljubljana, takes part in the organization's/company's work experience programme. The organization/company binds itself to complete the work experience programme according to the working plan agreed upon by all three parties; the student, the student's home faculty and the organization/company providing the training.

Date and place: _____

Signature of the person in charge: _____

**TRAINING AGREEMENT and QUALITY COMMITMENT
ERASMUS PROGRAMME**

I. DETAILS OF THE STUDENT

Name of the student: _____

Subject area: _____ Academic year: _____

Degree: _____

Sending institution: _____

II. DETAILS OF THE PROPOSED TRAINING PROGRAMME ABROAD

Host organisation: _____

Planned dates of start and end of the placement period: from _____ till _____
, that is _____ months

Knowledge, skills and competence to be acquired: _____

_____
_____
_____

Detailed programme of the training period: _____

_____
_____
_____

Tasks of the trainee: _____

_____
_____
_____

Monitoring and evaluation plan: _____

_____
_____
_____

III. COMMITMENT OF THE THREE PARTIES

By signing this document the student, the sending institution and the host organisation confirm that they will abide by the principles of the Quality Commitment for Erasmus student placements set out in the document below.

THE STUDENT

Student's signature: _____ Date: _____

THE SENDING INSTITUTION

We confirm that this proposed training programme agreement is approved. On satisfactory completion of the training programme the institution will award ..... ECTS credits or will record the training period in the Diploma Supplement.

Coordinator's signature: _____ Date: _____

THE HOST ORGANISATION

We confirm that this proposed training programme is approved. On completion of the training programme the organisation will issue a Certificate to the student.

Coordinator's signature: _____ Date: _____

QUALITY COMMITMENT

For Erasmus student placements

This Quality Commitment replicates the principles of the European Quality Charter for Mobility

THE SENDING HIGHER EDUCATION INSTITUTION* UNDERTAKES TO:

- Define the **learning outcomes** of the placement in terms of the knowledge, skills and competencies to be acquired
- Assist the student in **choosing** the appropriate host organisation, project duration and placement content to achieve these learning outcomes
- **Select** students on the basis of clearly defined and transparent criteria and procedures and sign a placement contract with the selected students.
- **Prepare** students for the practical, professional and cultural life of the host country, in particular through language training tailored to meet their occupational needs
- Provide **logistical support** to students concerning travel arrangements, visa, accommodation, residence or work permits and social security cover and insurance
- Give **full recognition** to the student for satisfactory completed activities specified in the Training Agreement
- **Evaluate** with each student the personal and professional development achieved through participation in the Erasmus programme

THE SENDING INSTITUTION* AND HOST ORGANISATION JOINTLY UNDERTAKE TO:

- Negotiate and agree a tailor-made **Training Agreement** (including the programme of the placement and the recognition arrangements) for each student and the adequate mentoring arrangements
- **Monitor** the progress of the placement and take appropriate action if required

THE HOST ORGANISATION UNDERTAKES TO:

- Assign to students **tasks and responsibilities** (as stipulated in the Training Agreement) to match their knowledge, skills, competencies and training objectives and ensure that appropriate equipment and support is available
- Draw a **contract or equivalent document** for the placement in accordance with the requirements of the national legislation
- **Appoint a mentor** to advise students, help them with their integration in the host environment and monitor their training progress
- Provide **practical support** if required, check appropriate insurance cover and facilitate understanding of the culture of the host country

THE STUDENT UNDERTAKES TO:

- Comply with all **arrangements** negotiated for his/her placement and to do his/her best to make the placement a success
- Abide by the **rules and regulations** of the host organisation, its normal working hours, code of conduct and rules of confidentiality
- **Communicate** with the sending institution about any problem or changes regarding the placement
- **Submit a report** in the specified format and any required supporting documents at the end of the placement

* In the event that the higher education institution is integrated in a consortium, its commitments may be shared with the co-ordinating organisation of the consortium

Priloga 2: primer učnega načrta

UČNI NAČRT PREDMETA

1. Predmet: Praktično usposabljanje 2. Koda: _____
3. Študijski program: VŠŠ 4. Študijska smer: lesarstvo
5. Letnik: I. VŠŠ/ 3. 6. Semester: 6.
7. Steber programa / Vrsta predmeta: Obvezni - stroka
8. Kontaktne ure:
- Predavanja: _____ Seminar: _____ Seminarske vaje: _____ Laboratorijske vaje: _____ Terensko delo: _____ Drugo: _____
Skupaj ur: _____
9. Število kreditnih točk: ECTS 24
10. Cilji in predmetno specifične kompetence: _____

Cilj praktičnega usposabljanja je sinteza znanj pridobljenih v 5 semestrih teoretičnega usposabljanja prikazanih v reševanju inženirskega problema v lesnoindustrijskem podjetju. Pri tem zasledujemo dva aspekta izobraževanja in sicer socializacijo dela študenta, kar vključuje študenta v delovno okolje podjetja, kjer se mora vključiti v redno delo, kot vsi zaposleni, kar pomeni redni delovni čas 40 ur tedensko in drugi, praktično reševanje določenega problema iz vnaprej izbranega področja, ki ga rešuje skupaj z mentorjem iz podjetja in nosilcem področja oz. predmeta. Tako študent spozna značilnosti operativnega dela v nekem izbranem podjetju in rešuje konkreten problem ob sodelovanju obeh mentorjev na nivoju inženirskega znanja in na koncu zaključi z zagovorom naloge pred tričlansko komisijo, ki jo sestavljata oba mentorja in predsednik komisije, ki je praviloma koordinator praktičnega usposabljanja.

11. Opis vsebine: _____

Področja, iz katerih študent povzame temo praktičnega usposabljanja z reševanjem posameznega inženirskega problema so:

- Analiza tehnoloških postopkov v proizvodnji celuloze, kartona, valkartona, papirja, izdelkov iz kartona in papirja, tanina, furfurala;
- Lesne vrste in kvaliteta lesa;
- Določitev tehnoloških parametrov strojne linije z analizo funkcije sestavnih delov;
- Analiza kapacitet tehnoloških linij na osnovi konstrukcijskih značilnosti posameznih strojev;
- Lesni škodljivci in ekonomski pomen zaščite lesa;
- Razvoj novega izdelka – oblikovanje in konstruiranje;
- Analiza sušilnega postopka z vidika kakovosti, porabe energije in stroškov sušenja;
- Lesnoobdelovalna orodja za mehansko obdelovalne operacije, ostrenje in priprava orodij s tehnologijo brušenja;

- CNC mehanska tehnologija;
- Analiza načina priprave površine za površinsko obdelavo, tehnik nanašanja in utrjevanja premaznih sredstev;
- Opis, postopek dela in poslovanja žagarskega obrata;
- Furnir;
- Lepljen les;
- Razvijanje trženjskih strategij za lesnoindustrijsko podjetje;
- Analiza organizacije informacijskih tokov v lesnoindustrijskem podjetju in predlogi izboljšav;
- Analiza poslovanja podjetja;
- Zasnova proizvodnih sistemov;
- Ekologija odpadnih voda in delovne atmosfere.

12. Predvideni študijski dosežki: _____

Znanje in razumevanje: Študent je sposoben povezati teoretična in praktična znanja, ki jih je pridobil pri različnih predmetih med študijem v osnovo za reševanje inženirskega problema na posameznih segmentih lesarske stroke. Pozna načine reševanja posameznega problema, obvlada tehnološko-tehnične parametre posameznih strojev in naprav in organizacijo dela na katerih temelji tehnologija.

Uporaba: Teoretično znanje pridobljeno v petih semestrih študija zna študent povezati s praktičnim kar mu omogoča sodoben pristop pri reševanju inženirskih problemov

Refleksija: Študent je sposoben kritične analize in primerjave različnih izkustvenih reševanj problema ki ga je sposoben razrešiti na podlagi sinteze pridobljenih znanj v času študija lesarstva.

Prenosljive spretnosti: Praktično usposabljanje predstavlja sintezo večine predmetov lesarskega študija od temeljnih znanj o lesu in lesnih kompozitih, materialih, tehnologijah obdelave, organizacije ter ekonomike pri reševanju problemov v praksi. Študent je sposoben pripraviti različne rešitve in se na podlagi teamskega dela odločiti za najboljšo.

13. Temeljni študijski viri: _____

Strokovna literatura s področja lesarstva;
Strokovni reviji LES, LESARSKI UTRIP;
Spletni viri:

<http://www.izs.si>

<http://www.ligna.de>

Podatki o podjetjih, kjer se izvaja praktično usposabljanje;

Navedeni viri so na razpolago v tiskani ali elektronski obliki ali v knjižnici. Študentom so na razpolago tudi seminarske naloge študentov, ki so uspešno opravili zagovor praktičnega usposabljanja.

14. Jezik:

Predavanja: _____ slovenski _____ Vaje: _____ slovenski _____

15. Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti: _____

a) vpis v letnik študija

b) uspešen zagovor seminarske naloge praktičnega usposabljanja, ki se zagovarja pred tričlansko komisijo v sestavi oba mentorja in koordinator praktičnega usposabljanja na Oddelku.

16. Metode poučevanja in učenja: _____

Praktično usposabljanje poteka v izbranem lesnoindustrijskem obratu, s katerim je podpisana tripartitna pogodba (študent, podjetje, fakulteta), ki določa pogoje usposabljanja. V podjetju vodi in nadzira delo študenta mentor, ki mora imeti najmanj eno stopnjo višjo izobrazbo, kot jo bo po končanem študiju pridobil študent v sodelovanju z mentorjem na fakulteti, ki je praviloma nosilec predmeta. Oba mentorja pred pričetkom usposabljanja študenta seznanita s temo naloge usposabljanja in pričakovanimi cilji. Delo v podjetju traja 40 ur tedensko, en semester.

17. Obveznosti študenta: _____

Študent mora skrbno opravljati naloge v podjetju, kot mu jih predpišeta oba mentorja in hkratno reševati predpisani inženirski problem ter najkasneje mesec dni po končanem usposabljanju oddati svojo seminarsko nalogo koordinatorju in obema mentorjema.

18. Metode ocenjevanja in ocenjevalna lestvica: _____

Ustni zagovor, ki okvirno traja 30 min., študent v 10 do 15 minutah predstavi svoje delo s poudarkom na rešitvah, nato pa člani komisije lahko zastavijo dodatna vprašanja in sugestije. Nalogo in zagovor se ocenjuje s pisno oceno: opravil, ni opravil.

Priloga 3: primer informacije o praktičnem usposabljanju za študente v obliki zgibanke

PRILOGA 3.1.: Informacije o praktičnem usposabljanju v obliki zgibanke

1. Korak: Poiskati navodila in informacije za opravljanje strokovne prakse

Strokovna praksa je del vaših obveznosti študijskega programa. Tako kot za opravljanje izpitov, tudi za opravljanje prakse obstajajo določena navodila, ki se jih je potrebno držati. Navodila in vse potrebne obrazce dobite pri organizatorju/koordinatorju praktičnega usposabljanja:

Koordinator/organizator praktičnega usposabljanja

Telefon

Elektronski naslov

Spletne strani

Navodila si pozorno preberite in prosite za pomoč, če česa ne razumete!

2. Korak: Iskanje podjetja/organizacije

Začetek tega koraka je, da si odgovorite na sledeča vprašanja:

1. Na katerem področju bi radi delali
2. V kakšni organizaciji bi radi delali (majhno, veliko, družinsko podjetje, javno podjetje itd.)?
3. Kje bi radi delali (Slovenija - katera regija ali tujina)?
4. Kdaj bi s prakso pričeli?

Ko ste odgovorili na vsa vprašanja, si vzemite nekaj časa, da napišete Prijavo za opravljanje prakse in svoj CV oz. življenjepis. Pri tem si lahko pomagate z različnimi priročniki in knjigami, kjer vam svetujejo, kako napisati dobro prijavo in CV. Lahko si pomagate tudi z internetom, kjer je ogromno uporabnih strani s tako tematiko, vendar so večinoma v tujem jeziku. Če vam je bolj všeč osebni kontakt, pa se oglasite pri koordinatorju/organizatorju praktičnega usposabljanja, kjer vam bomo z veseljem pomagali.

Teren je pripravljen, za izbiro organizacije, kamor boste poslali vaše prijave. Naslovi, kjer lahko poiščete organizacije: Imenik Slovenije (rumene strani), Gospodarska zbornica Slovenija (Podatkovne zbirke), PIRS (Poslovni imenik RS), spletne strani itd.

Zadnji nasvet, preden oddate prošnje: zberite čim več informacij o organizaciji, v katerem bi radi praktično usposabljanje opravljali. Na ta način boste pokazali vaš interes in željo do dela pri njih.

3. Korak: Opravljanje praktičnega usposabljanja

Ko začnete s praktičnim usposabljanjem v organizaciji, se morate najprej dobro pozanimati, kako organizacija posluje (kultura), kdo je vaš mentor oz. nadrejeni, način dela, komunikacije itd. Delo bo veliko lažje, če se boste v naprej informirali o organizaciji, v katerem boste prakso opravljali.

Ne bojte se vprašati, če česa ne znate. Praktično usposabljanje je dejansko vrsta učnega procesa, v katerem pridobivate praktične izkušnje in uporabljate znanje, ki ste ga pridobili na fakulteti. Zelo pomembno je, da od mentorja dobite povratne informacije o vašem delu. Kritika je dobrodošla, če je utemeljena in pozitivna, zato kar pogumno - če dobite kritiko, vzemite to kot nekaj pozitivnega in napako popravite.

4. Korak: Zaključek praktičnega usposabljanja

V tem koraku je koristno, da ponovno vzamete v roke Navodila. Podrobno si preberite, kaj je potrebno oddati, da uspešno zaključite praktično usposabljanje.

Praktično usposabljanje v tujini

Če želite praktično usposabljanje opravljati v tujini, je postopek iskanja organizacij/podjetij podoben, kot v Sloveniji. Najlažje je, če na spletnem iskalniku vtipkate »international internship« in se sprehodite po najdenih straneh.

Pri praksah v tujini pa morate biti zelo pozorni še na marsikaj drugega - pozanimati se morate o sledečem:

- ali obstajajo kakšni programi oz. združenja, ki nudijo pomoč pri iskanju praktičnega usposabljanja v tujini ali štipendije (AIESEC, Leonardo da Vinci, itd.)
- ali potrebujete delovno ali/in bivalno vizo (informacije dobite na veleposlaništvu),
- veljavnost potnega lista,
- kakšen je življenjski standard (koliko sredstev boste potrebovali),
- kje boste bivali,
- kateri tuj jezik morate znati (angleščina včasih ni dovolj!),
- zavarovanje,
- drugo.

Priloga 4: dokumenti, potrebni za izvedbo praktičnega usposabljanja

PRILOGA 4.1.: Izjava izvajalca praktičnega usposabljanja

IZJAVA ZAVODA / GOSPODARSKE DRUŽBE (izpolni izvajalec praktičnega usposabljanja)

Podatki o organizaciji

Ime: _____

Naslov (sedež): _____

Odgovorna oseba: _____

Kontaktna oseba: _____

Telefon: _____

Fax: _____

e-pošta: _____

Potrjujemo, da bomo v študijskem letu _____ v sodelovanju z _____ (fakulteta) Univerze v Ljubljani izvajali praktično usposabljanje študenta/študentov. V ta namen bomo v skladu s študijskim programom, ki vključuje praktično usposabljanje, sklenili Pogodbo o praktičnem usposabljanju med visokošolskim zavodom, študentom in našo organizacijo.

Naša organizacija lahko sprejme (predvidoma) _____ študentov na praktično usposabljanje.

Praktično usposabljanje bo potekalo pod mentorstvom:

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

Mentorja/e smo pripravljeni poslati na delavnico za izobraževanje mentorjev za praktično usposabljanje, ki ga organizira Univerza v Ljubljani: da ne

Kraj in datum: _____

Podpis odgovorne osebe: _____

PRIJAVA ŠTUDENTA NA PRAKTIČNO USPOSABLJANJE
(izpolni študent)

Vpisna številka: _____

Ime in priimek študenta/tke: _____

Naslov (ulica, hišna številka, poštna številka in pošta):
_____

Telefonska številka: _____

E-naslov: _____

Letnik študija: prvi drugi tretji četrti peti šesti absolvent/ka

Način študija: redno izredno

Študijski program: _____

Smer študija: _____

Študijsko leto: _____

Ime in priimek mentorja na članici UL: _____

Izvajalec praktičnega usposabljanja (podjetje, zavod, druga organizacija) in naslov izvajalca:
_____
_____

Telefon, e- naslov: _____

Ime in priimek odgovorne osebe: _____

Ime in priimek zunanjega mentorja: _____

Tema praktičnega usposabljanja:
_____

Datum začetka opravljanja praktičnega usposabljanja: _____

Kraj in datum: _____

Podpis študenta/tke: _____

Univerza v Ljubljani, ime in naslov članice, ki jo zastopa dekan/prodekan _____
in
izvajalec _____, ki ga zastopa direktor _____
in
študent _____
sklenejo

POGODBO O PRAKTIČNEM USPOSABLJANJU

1. člen

Ta pogodba ureja medsebojna razmerja, pravice in obveznosti pogodbenih strank pri izvajanju praktičnega usposabljanja študentov študijskega programa

- za pridobitev univerzitetne izobrazbe _____ (navesti štud. program),
- za pridobitev visoke strokovne izobrazbe _____ (navesti štud. program),

ki ga izvaja _____ (navesti ime članice UL).

2. člen

Pogodbo sklenejo pogodbene stranke za čas praktičnega usposabljanja od _____ do _____, do izpolnitve _____ ur v študijskem letu _____, v naslednjem študijskem programu _____ (navesti ime študijskega programa, letnik, smer).

3. člen

Dolžnosti fakultete so da:

- pripravi program praktičnega usposabljanja, določi mentorja na fakulteti in temo (zaključne) strokovne naloge,
- vodi ustrezno dokumentacijo o izvajanju praktičnega usposabljanja,
- izvaja svetovanje in nadzor nad izvajanjem praktičnega usposabljanja.

4. člen

Dolžnosti izvajalca praktičnega usposabljanja so, da:

- določi mentorja v skladu s kriteriji o izvedbi praktičnega usposabljanja študentov,
- pred začetkom dela seznaniti študenta s predpisi o varstvu pri delu, z nevarnostmi povezanimi z njegovim delom in mu zagotovi ustrezna zaščitna sredstva,
- poskrbi za zavarovanje študenta,
- zagotovi izvedbo praktičnega usposabljanja, ki ustreza okvirnemu programu fakultete,
- nudi študentu prehrano med delom,
- omogoči fakulteti opravljanje svetovanja in nadzora nad izvajanjem praktičnega usposabljanja,
- po končanem praktičnem usposabljanju mentor pri izvajalcu ovrednoti študentovo delo in študentovo poročilo ter ga nato posreduje fakulteti.

5. člen

Dolžnosti študenta so, da:

- redno opravlja praktično usposabljanje,
- pri delu upošteva navodila fakultete in mentorja pri izvajalcu,
- upošteva predpise o varstvu pri delu in uporablja predpisana zaščitna sredstva,
- varuje poslovno tajnost izvajalca,
- vodi ustrezno dokumentacijo (dnevnik),
- po končanem praktičnem usposabljanju pripravi poročilo skladno z navodili o izvajanju usposabljanja.

6. člen

Delovna obveznost študenta na praktičnem usposabljanju ne bo presegala 40 ur tedensko.

7. člen

Pogodba o praktičnem usposabljanju se lahko razveže:

- sporazumno,
- zaradi neizpolnjevanja pogodbenih obveznosti ene od pogodbenih strank.

Razvezo pogodbe pogodbene stranke sklenejo v pisni obliki in stopi v veljavo, ko jo podpišejo pogodbene stranke.

V primeru, da ena od pogodbenih strank pogodbo odpove, je to dolžna drugim dvema pogodbenima strankama sporočiti s priporočenim pismom najmanj 8 dni pred odstopom.

8. člen

Morebitne spore v zvezi s to pogodbo bodo stranke reševale sporazumno, če pa do sporazuma ne pride, bo spor reševalo stvarno in krajevno pristojno sodišče.

9. člen

Pogodba je sklenjena v treh enakih izvodih, od katerih prejme en izvod fakulteta, en izvod izvajalec in en izvod študent.

Številka: _____
Datum: _____

Številka: _____
Datum: _____

Izvajalec: _____
Odgovorna oseba: _____

Članica UL: _____
Dekan/prodekan: _____

Študent/ka: _____

POROČILO O OPRAVLJENEM PRAKTIČNEM USPOSABLJANJU
(izpolni študent)

Vpisna številka: _____

Ime in priimek študenta/tke: _____

Telefonska številka: _____

E-naslov: _____

Program in smer študija: _____

Izvajalec praktičnega usposabljanja (podjetje, zavod, druga organizacija) in naslov izvajalca:

_____
_____

Ime in priimek zunanjega mentorja: _____

Trajanje praktičnega usposabljanja: od _____ do _____; št. ur: _____

Področje dela: _____

Vrsta del in nalog: _____

_____
_____

Mnenje študenta o praktičnem usposabljanju: _____

_____
_____

Kraj in datum: _____

Podpis študenta/tke: _____

Priloge:

- potrdilo (izvajalca) o opravljenem praktičnem usposabljanju,
- pisno poročilo študenta o praktičnem usposabljanju

POTRDILO O OPRAVLJENEM PRAKTIČNEM USPOSABLJANJU
(izpolni »zunaj« mentor)

Vpisna številka: _____

Ime in priimek študenta/tke: _____

Študijski program: _____

Smer študija: _____

Študijsko leto: _____

Smer študija: _____

Izvajalec praktičnega usposabljanja (podjetje, zavod, druga organizacija) in naslov izvajalca:

_____
_____

Ime in priimek mentorja v podjetju: _____

Tema praktičnega usposabljanja:

_____

Trajanje praktičnega usposabljanja: od _____ do _____

Potrjujemo, da je študent/ka opravil/a predpisan obseg in program praktičnega usposabljanja na podlagi predvidenega učnega načrta.

Izpolni mentor strokovne prakse:

Ocena opravljenega praktičnega usposabljanja:

_____
_____
_____

Skupna ocena (opravil/ni opravil): _____

Kraj in datum: _____

Podpis mentorja: _____

ANKETNI VPRAŠALNIK - Ocena strokovne prakse

Vprašalnik izpolni študent ob koncu strokovne prakse in ga odda skupaj z ostalo dokumentacijo. Vprašalnik je anonimen, podatki se bodo uporabljali izključno za analizo strokovne prakse.

1. Ali ste opravljali strokovno prakso na področju vpisanega študijskega programa / smeri študija?

da ne

2. Velikost organizacije, v kateri ste opravljali strokovno prakso (št. zaposlenih):

do 5 6 do 50 51 do 200 več kot 200

3. Ocena mentorja in strokovne prakse:

1 = zelo slabo, 2 = slabo, 3 = dobro, 4 = zelo dobro, 5 = odlično

Zaposleni:

▪ sprejem v organizaciji	1 2 3 4 5
▪ odnos zaposlenih do strokovne prakse oz. praktikanta	1 2 3 4 5
▪ zaposleni so odgovarjali na vprašanja in pomagali	1 2 3 4 5

Praksa:

▪ ustreznost opravil oz. zaposlitev glede na izobrazbo	1 2 3 4 5
▪ možnost samostojnega dela	1 2 3 4 5
▪ možnost reševanja konkretnih problemov	1 2 3 4 5
▪ možnost pokazati iniciativo	1 2 3 4 5
▪ možnost sodelovanja pri zahtevnejših projektih	1 2 3 4 5

Mentor v organizaciji:

▪ pomoč pri vključevanju v novo delovno okolje	1 2 3 4 5
▪ obravnava študenta kot ostale zaposlene in pomaga, da se čuti del tima	1 2 3 4 5
▪ postavitev delovnih in učnih ciljev ter aktivnostih	1 2 3 4 5
▪ svetovanje, kako začeti projekt/prakso	1 2 3 4 5
▪ študentu namenja čas, mu svetuje in ga ustrezno vodi	1 2 3 4 5
▪ prilagodljivost	1 2 3 4 5
▪ optimizem in vzpodbujanje študenta	1 2 3 4 5
▪ odprta komunikacija s študentom in posredovanje povratnih informacij	1 2 3 4 5

4. Ali Vam je podjetje povrnilo potne stroške in stroške za prehrano?

da delno ne

5. Ali ste bili na fakulteti zadovoljivo obveščeni o strokovni praksi?

da delno ne

6. Ali so Navodila za izvajanje praktičnega usposabljanja primerna?

da ne

7. Kaj bi spremenili v Navodilih oz. glede obveščeniosti o strokovni praksi?

---

8. Ali ste bili z odnosom v referatu za dodiplomski / podiplomski študij zadovoljni?

da ne

9. Ali ste bili z odnosom organizatorja praktičnega usposabljanja zadovoljni?

da ne

10. Ali bi zavod / gospodarsko družbo v katerem ste opravljali strokovno prakso predlagali tudi drugim?

da ne

11. Ali ste se z izvajalcem strokovne prakse dogovarjali za nadaljnje sodelovanje?

ne da, preko študentskega servisa da, za možnost zaposlitve

Priloga 5: program seminarja za izobraževanje mentorjev

PRILOGA 5.1.: Program seminarja za izobraževanje mentorjev,
prijavnica na uvodni seminar ter potrdilo o opravljenem seminarju

UVODNI SEMINAR ZA MENTORJE/ICE PRAKTIČNEGA USPOSABLJANJA ŠTUDENTOV IN ŠTUDENTK NA I. IN II. STOPNJI ŠTUDIJSKIH PROGRAMOV UNIVERZE V LJUBLJANI

Prijavitelj: Filozofska fakulteta in Pedagoška fakulteta UNIVERZE V LJUBLJANI

Koordinator: dr. Tatjana Devjak (PeF) in Urša Gruden (FF)

Št. ur izobraževanja: 16

Št. udeležencev na izvedbo: 25-30

Predvideno št. izpeljav:

Ciljna skupina: Mentorji/ice študentom na I. in II. stopnji študijskih programov Univerze v Ljubljani

Cilji:

Cilj seminarja za mentorje/ice študentom na I. in II. stopnji študijskih programov UL je mentorje/ice seznaniti s sodobnimi praktičnimi in teoretskimi znanji o mentorstvu ter jih tako spodbuditi k iskanju lastnega mentorskega pristopa in h kritični strokovni refleksiji. Seminar usposablja za načrtovanje, izvajanje in evalvacijo mentorskega dela. Prav tako se mentorji/ice med seminarjem usposablja za nadaljnje razvijanje partnerskega modela kakovosti mentorsko-pedagoško-andragoškega dela v svojem delovnem okolju.

Kompetence:

- pozna cilje praktičnega usposabljanja in kompetence, ki jih študenti praktikanti razvijajo med praktičnim usposabljanjem,
- razume mentorsko vlogo, naloge in kompetence mentorja/ice v procesu praktičnega usposabljanja študentov,
- pozna osnovne značilnosti učenja in izobraževanja odraslih, andragoški ciklus, učne metode, oblike, tehnike ter komunikacijske spretnosti za oblikovanje kakovostnega mentorskega odnosa,
- pozna dejavnike, ki prispevajo k vodenju, spremljanju in ocenjevanju študenta med praktičnim usposabljanjem,
- zna načrtovati in voditi praktično usposabljanje ne glede na strokovno dejavnost posamezne ustanove,
- zna evalvirati mentorski proces, študentovo delo in samoevalvirati svoje mentorsko delo.

Vsebina:

Seminar temelji na treh tematskih stebrih, ki vključujejo naslednje vsebine:

I. PEDAGOŠKO-ANDRAGOŠKO-PSIHOLOŠKI STEBER: POMEN MENTORJA/ICE IN MENTORSTVA

- pomen, vloga, naloge in kompetence mentorja/ice
- pomen, oblike in funkcije mentorstva
- mentorstvo kot diadni odnos; vrste in cilji odnosov v procesu mentorstva – študent/ka, delovno okolje, fakulteta
- učinki mentorstva za mentorja/ico, študenta/ko in ustanovo, v kateri poteka praktično usposabljanje
- komunikacija med mentorjem/ico in študentom/ko; delovna klima

II. NAČRTOVANJE, IZVEDBA IN EVALVACIJA PRAKTIČNEGA USPOSABLJANJA: METODOLOŠKI IN STROKOVNI VIDIKI

- vloga, vsebine in cilji praktičnega usposabljanja
- načrtovanje dela v procesu praktičnega usposabljanja, priprava na mentorsko delo
- izpeljava praktičnega usposabljanja študenta/ke
- značilnosti učenja in izobraževanja odraslih; oblike, metode in tehnike poučevanja odraslih ter andragoški cikel
- motivacija in komunikacija v mentorskem procesu
- načini spodbujanja refleksije; spodbujanje profesionalnega razvoja študenta/ke
- kompetence, ki jih študenti/tke razvijejo oz. dosežajo med praktičnim usposabljanjem
- oblike in vrste mentorjevih povratnih informacij študentu/ki
- opazovanje in sprotne evalvacije študenta/ke ter sprotne samoevalvacije mentorja/ice v praktičnem usposabljanju
- končna evalvacija mentorja/ice o celotnem procesu praktičnega usposabljanja študenta/ke in njegovih dosežkih
- zaključna evalvacija študenta/ke in njegovo/njeno oblikovanje končnega poročila o praktičnem delu in pridobljeni usposobljenosti
- končna samoevalvacija mentorja/ice

III. EVALVACIJA UDELEŽENCEV SEMINARJA ZA MENTORJE/ICE: METODOLOŠKI IN STROKOVNI VIDIKI

- sklepne ugotovitve udeležencev o vlogi, izvedbi in evalvaciji mentorstva študentu/ki praktikantu/ki
- ocena strokovne usposobljenosti udeležencev za mentorstvo študentu/ki
- načini vrednotenja mentorskega dela v praktičnem usposabljanju

Literatura:

- seminarsko gradivo in priporočena literatura
- spletni portal

Obveznosti:

- aktivna udeležba
- »Mentorjeva mapa« /izdelki po delovnih listih in po strokovnem usposabljanju - priprava/ vodenje, spremljanje, ocenjevanje/evalvacija/ v elektronski ali klasični obliki (e-portal)

Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, Ljubljana

Center za pedagoško izobraževanje,
Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana

Telefon: (01) 241 10 48 ali (01) 241 10 49

Fax: (01) 241 10 47

Elektronski naslov: cpi@ff.uni-lj.si

**PRIJAVNICA ZA UVODNI SEMINAR ZA MENTORJE/-ICE PRAKTIČNEGA
USPOSABLJANJA ŠTUDENTOV IN ŠTUDENTK NA I. IN II. STOPNJI
ŠTUDIJSKIH PROGRAMOV UNIVERZE V LJUBLJANI**

Ime in priimek udeleženca/udeleženke: _____

Domači naslov in telefonska številka: _____

Rojstni datum in kraj rojstva: _____

Izobrazba: _____

Delovna organizacij (naziv in naslov): _____

Delovno mesto: _____

Mentor študentom (navedite naziv fakultete in študijski program):
_____

Ime in priimek mentorja v podjetju: _____

Gradivo in obvestila želim prejemati na naslov (ustrezno obkrožite): domač služben

e-mail naslov: _____

Pomembno:

Če se programa iz kakršnegakoli razloga ne bi mogli udeležiti, se odjavite vsaj 10 dni pred izpeljavo programa, in sicer pisno na naslov: *Center za pedagoško izobraževanje, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana* ali na elektronski naslov: ursa.gruden@ff.uni-lj.si. V nasprotnem primeru že plačane kotizacije ne bomo vrnili oziroma vam bomo kotizacijo kljub neudeležbi zaračunali.

Kotizacija znaša **120 € oz. 28.756,80 SIT**. Nakazilo boste izvršili najkasneje osem dni pred pričetkom programa na transakcijski račun Filozofske fakultete št. **01100-6030707216** z navedbo priimka in imena udeleženca in oznako **SM 143400**. **Na seminar prinesite potrdilo o plačilu** (fotokopijo položnice, virmana ali zbirnega sporočila o obremenitvi računa). Na osnovi dokazila o plačilu vam bomo po pošti poslali račun. Urnik in informacijo o načinu plačila boste prejeli mesec dni pred pričetkom predavanj.

Zgoraj navedeno kotizacijo (ustrezno obkrožite):

- bom plačal/a sam/a (če ste davčni zavezanec, navedite davčno številko: _____)
- bo plačal visokošolski zavod, fakulteta – podpis predstavnika/predstavnice: _____

žig

Naslov za izstavitvev računa:

(če ste davčni zavezanec, navedite davčno številko: _____)

Kraj in datum: _____

Podpis udeleženca/-ke: _____

Pedagoška fakulteta

Center za nadaljnje izobraževanje in usposabljanje - CNIU
Kardeljeva ploščad 16
1000 Ljubljana

Telefon: (01) 5892-229

Fax: (01) 5347-997

Elektronski naslov: permanentno@pef.uni-lj.si

**PRIJAVNICA ZA UVODNI SEMINAR ZA MENTORJE/-ICE PRAKTIČNEGA
USPOSABLJANJA ŠTUDENTOV IN ŠTUDENTK NA I. IN II. STOPNJI
ŠTUDIJSKIH PROGRAMOV UNIVERZE V LJUBLJANI**

Ime in priimek udeleženca/-ke: _____

Domači naslov in telefonska številka: _____

Rojstni datum in kraj rojstva: _____

Izobrazba: _____

Delovna organizacij (naziv in naslov): _____

Delovno mesto: _____

Mentor študentom (navedite naziv fakultete in študijski program):
_____

Ime in priimek mentorja v podjetju: _____

Gradivo in obvestila želim prejemati na naslov (ustrezno obkrožite): domač služben

e-mail naslov: _____

Pomembno:

Če se programa iz kakršnegakoli razloga ne bi mogli udeležiti, se odjavite vsaj 10 dni pred izpeljavo programa, in sicer pisno na naslov *Center za nadaljnje izobraževanje in usposabljanje, Kardeljeva ploščad 16, 1000 Ljubljana* ali na e-naslov permanentno@pef.uni-lj.si. V nasprotnem primeru že plačane kotizacije ne bomo vrnili oziroma vam bomo kotizacijo, kljub neudeležbi zaračunali.

Kotizacija znaša **120 EUR**. Nakazilo boste izvršili najkasneje osem dni pred pričetkom programa na transakcijski račun Pedagoške fakultete UL št. **01100-603-6030706731** z navedbo priimka in imena udeleženca in oznako _____.

Na seminar prinesite potrdilo o plačilu (fotokopijo plačilnega naloga, virmana ali zbornega sporočila o obremenitvi računa). Na osnovi dokazila o plačilu vam bomo po pošti poslali račun. Urnik in informacijo o načinu plačila boste prejeli mesec dni pred pričetkom predavanj.

Zgoraj navedeno kotizacijo (ustrezno obkrožite):

bom plačal/a sam/a (če ste davčni zavezanec, navedite davčno številko: _____)

bo plačal visokošolski zavod, fakulteta – podpis predstavnika/predstavnice: _____

žig

Naslov za izstavitvev računa:

(če ste davčni zavezanec, navedite davčno številko: _____)

Kraj in datum: _____

Podpis udeleženca/-ke: _____

Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, Ljubljana izdaja

POTRDILO

ime in priimek _____

rojen/-a _____ se je v času od _____ do _____

udeležil in uspešno zaključil 16-urni
Uvodni seminar za mentorje/-ice praktičnega usposabljanja študentov in študentk na I. in II.
stopnji študijskih programov Univerze v Ljubljani.

Številka potrdila: _____

Ljubljana, _____

koordinator/ka: _____

M.P.

odgovorna oseba: _____

izdaja

POTRDILO

ime in priimek _____

rojen/-a _____ se je v času od _____ do _____

udeležil/-a in uspešno zaključil/-a seminar
UVODNI SEMINAR ZA MENTORJE/-ICE PRAKTIČNEGA USPOSABLJANJA
ŠTUDENTOV IN ŠTUDENTK NA I. IN II. STOPNJI ŠTUDIJSKIH PROGRAMOV
UNIVERZE V LJUBLJANI

v trajanju: _____

Program se vrednoti s/z _____ točko/ – ami

Številka potrdila: _____

Ljubljana, dne _____

koordinator/ka: _____

M.P.

odgovorna oseba: _____

Avtorji: prof. dr. Julijana Kristl, asist. dr. Mojca Juriševič, Marjana Šoukal Ribičič, Jana Pucelj,
prof. dr. Margareta Vrtačnik, Zoran Trošt, prof. dr. Vojteh Cestnik, Eva Repe,
Katja Cerjak, asist. mag. Nina Tomaževič, asist. dr. Matej Majerič, Marko Kolenc

Urednici: prof. dr. Julijana Kristl, Eva Repe
Naslov: Smernice za praktično usposabljanje na Univerzi v Ljubljani
Izdala: Univerza v Ljubljani, Kongresni trg 12, 1000 Ljubljana
Oblikovanje: Arctur d.o.o.
Natisnil: Kubelj d.o.o., PE Tiskarna Univerze
Naklada: 500 izvodov
Datum Izida: september 2007

